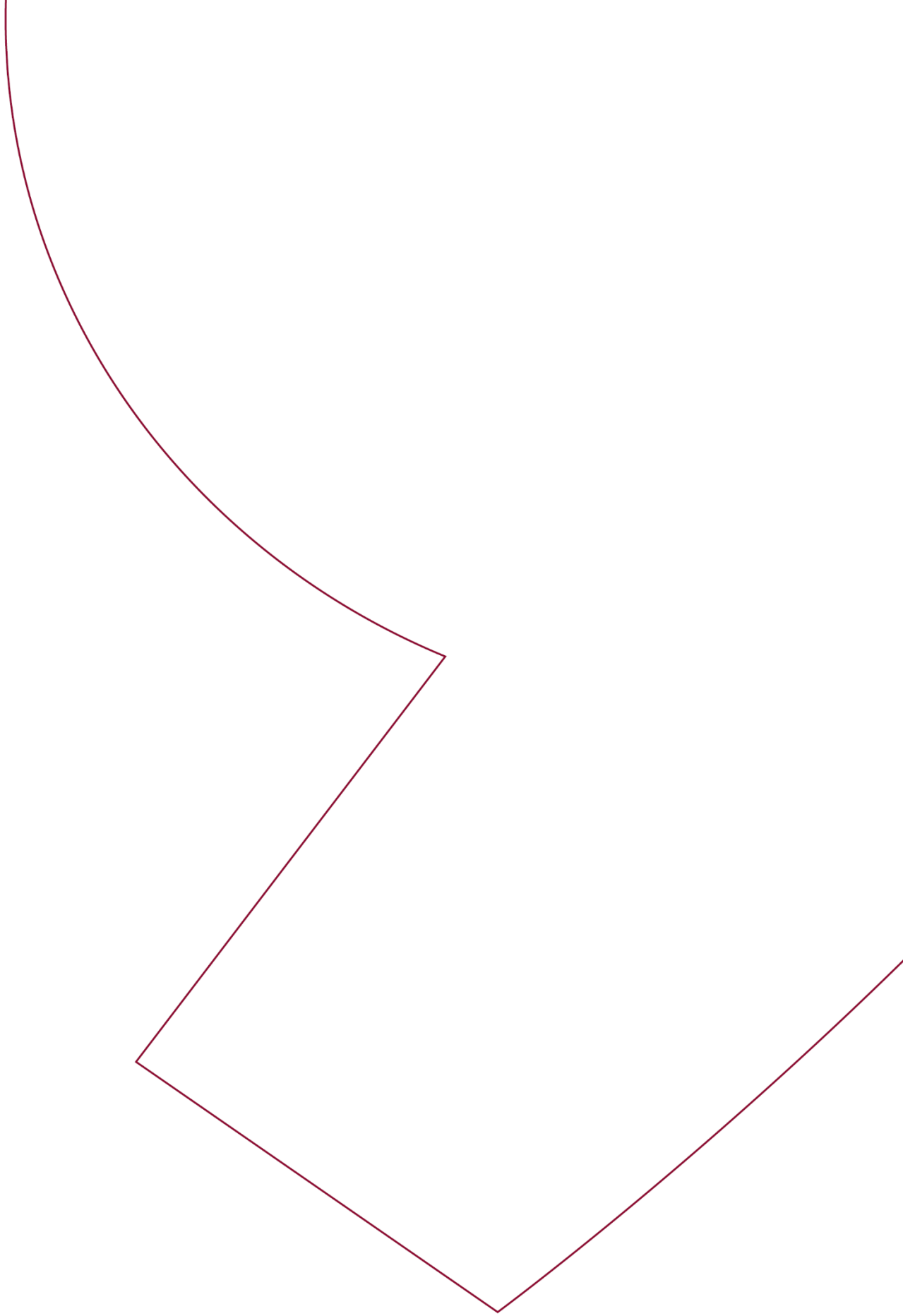

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Docent Muziek
voltijd

ArtEZ University of the Arts

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Docent Muziek
voltijd

ArtEZ University of the Arts

CROHO nr. 39112

Hobéon Certificering & Accreditatie

Datum

5 juli 2022

Auditpanel

Drs. J.E.J. Rutten

M.D. Loeven BA

E. D. Bogers

S.I. Nijsten

Secretaris

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	6
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	8
6.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	31
7.	AANBEVELINGEN	32
BIJLAGE I	Scoretabel	33
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	34
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	38
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	39

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	ArtEZ University of the Arts
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Bachelor Docent Muziek
registratienummer croho	39112
domein/sector croho	onderwijs
oriëntatie opleiding	hbo
niveau opleiding	bachelor
graad en titel	Bachelor of Education
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	n.v.t.
locaties	Zwolle, Enschede
variant	Voltijd
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	12, 16 en 17 mei 2022

2. SAMENVATTING

De opleiding Docent Muziek van ArtEZ University of the Arts (hierna: ArtEZ) leidt studenten op tot musicus én docent tegelijk. De opleiding is gericht op muziek- en kunsteducatie in de brede samenleving, zowel binnen als buiten het onderwijs. Als musicus kan de student zijn muziekinstrument(en) inzetten in verschillende genres en muziekstijlen. Veel studenten maken na het afstuderen een combinatie van verschillende werkplekken. Ze gaan bijvoorbeeld aan de slag als docent in het primair of voortgezet onderwijs, bij muziekscholen of educatieve diensten van professionele orkesten, ensembles of operagezelschappen, worden koordirigent of ensembleleider of starten een adviesbureau of eigen onderneming met een (kunst)educatief aanbod of worden ontwikkelaar van lesmateriaal. Daarnaast spelen of zingen zij vaak nog in hun eigen band, ensemble of koor.

ArtEZ biedt de opleiding Docent Muziek op twee lesplaatsen aan: Zwolle en Enschede. Naast een regulier vierjarig traject, biedt ze ook een verkort traject: het zogenoemde Op Maat-traject.

Onderwerp 1. Beoogde leerresultaten

De competenties van de opleiding voldoen aantoonbaar aan de eisen die het (internationale) werkveld aan afgestudeerden stelt. De opleiding onderhoudt daarover regelmatig contact met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het (internationale) werkveld.

De betrokkenen bij de opleiding denken aantoonbaar na over het profiel van een huidige docent muziek en wat dat betekent voor het eigen onderwijsaanbod. De opleiding kan met het nieuwe opleidingsprofiel uit 2018 recht doen aan het actuele binnen- en buitenschoolse werkveld en aan de vraag vanuit het werkveld naar onderzoeksbekwame, flexibele en multidisciplinaire professionals. De opleiding wil inspelen op de zienswijze dat de muziekdocent in toenemende mate wordt gezien als ambassadeur voor de kunsten die daarmee effectieve interacties en samenwerkingsvormen in verschillende beroepscontexten teweegbrengt. Op de locatie Enschede ligt de focus tevens op het opleiden van studenten die een voortrekkersrol spelen in muziekeducatie & technologie.

Uit de competentieset blijkt, dat de opleiding expliciet aandacht besteedt aan kritisch reflecteren en onderzoekend zijn. Het internationale en interculturele perspectief komt vooral tot uiting in de competentie 'omgevingsgericht' en in het streven van de opleiding naar het verbeteren van de kwaliteit van het (muziek)onderwijs door kennisvergroting (internationale uitwisseling) en praktijkverbreding (meer stageplaatsen in het buitenland).

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voldoet aan basiskwaliteit met betrekking tot de eisen van standaard 1. Het auditteam komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor de opleiding op de beide locaties.

Onderwerp 2. Programma

De opleiding biedt op de beide locaties een gedegen en praktijkgericht programma, dat de studenten de gelegenheid biedt alle beoogde competenties/leerresultaten op het gewenste niveau te ontwikkelen. De opleiding heeft een duidelijke visie op leren waarin reflectief, coöperatief, probleemgestuurd en authentiek leren centraal staan. Dit zag het auditteam door het hele curriculum terug.

Het curriculum kent een duidelijke opbouw in vier clusters i) Musiceervakken, ii) Werkplaats Muziektheorie, iii) Hoofdvak/Educatie en iv) Kunst en Cultuur/Interdisciplinariteit waarin alle vereiste theorie en praktijk aan bod komt. Met deze clusters zorgt de opleiding ook voor horizontale en verticale samenhang door onderdelen/vakken uit het ene cluster terug te laten komen in/te verbinden met andere clusters, o.a. via opdrachten en projecten. Er is in alle studiejaren veel ruimte voor het opdoen van praktijkervaring in stages en projecten.

Het ontwikkelen van een kritisch reflectieve en onderzoekende houding komt door het hele curriculum heen aan bod. Een mooi voorbeeld hiervan is het Research Art Together (RAT) project, waarin alle studenten van de docentopleidingen in Zwolle in de eerste drie studiejaren participeren.

Er is veel aandacht voor internationale en interculturele aspecten in het onderwijs en het ontwikkelen van kennis en vaardigheden op dit gebied en voor interdisciplinair samenwerken; ook over de opleiding heen.

Het aangeboden programma is heel vol en de studielast is hoog. De docenten besteden wel veel aandacht aan de studeerbaarheid; ook in de herziening van het curriculum. De docenten en de studieloopbaanbegeleiders houden goed vinger aan de pols of studenten knelpunten in de studie ervaren en hoe het met alle studenten persoonlijk gaat. De hoge studielast lijkt geen breekpunt te zijn voor studenten om met de studie te stoppen.

De studenten zijn heel tevreden over hun opleiding, over de samenhang in het curriculum en de onderlinge samenwerking van de docenten hierbij. Ze vinden het sterk dat de docenten hun talenten zien en vervolgens kijken wat er op dat punt nog uitgehaald kan worden. De studenten wensen nog wel meer keuzemogelijkheden. De opleiding wil de studenten explicieter gaan wijzen op de mogelijkheden die er zijn, maar wil tevens op zoek naar manieren om meer recht te doen aan de verschillen tussen studenten en meer flexibiliteit gaan bieden. Ook het ontwikkelen van de zakelijke kant/het ondernemerschap behoeft nog meer aandacht. Met de versnelde route - het Op Maat-traject - zorgt de opleiding voor passende aanbod voor studenten die al eerder een studie in muziek of onderwijs hebben afgerond. Het auditteam heeft geconstateerd dat 'Op Maat' daadwerkelijk op maat betekent.

De opleiding hanteert een duidelijke toelatingsprocedure voor zowel de reguliere studenten als de Op Maat-studenten en zorgt voor een goede aansluiting o.a. door het aanbieden van vooropleidingen.

Het auditteam komt alles overwegende tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 2, 3, 4 en 5 voor de opleiding op beide locaties. Het zeer volle programma en de hoge studielast en de aandacht voor ondernemerschap staan dit positieve oordeel niet in de weg.

Onderwerp 3. Personeel

De opleiding wordt op beide locaties verzorgd door vaste, flexibele en gastdocenten die met elkaar beschikken over alle benodigde specifieke expertise om de lessen te kunnen verzorgen en in te kunnen spelen op actuele eisen van het veranderende werkveld met het daartoe herziene curriculum. Er is een mooi evenwicht in de teams tussen jongere docenten, docenten op leeftijd en docenten met meer en minder ervaring. De hoofden en de docenten van het kernteam stemmen regelmatig onderling met elkaar af over de opzet en inhoud van het programma en hebben al een aantal studieonderdelen gezamenlijk doorontwikkeld. De structuur – het hebben van een kernteam - is een sterk punt. Een aantal docenten geeft op beide locaties les.

De opleiding zorgt voor voldoende gezamenlijke en individuele professionaliseringsactiviteiten.

De studenten zijn zeer tevreden over de kwaliteit van hun docenten. Ze zijn lovend over het hoge niveau van de docenten en hun kennis van de beroepspraktijk. De docenten reiken de studenten mooie voorbeelden aan die zij in hun eigen praktijk kunnen toepassen. Daarmee zijn ze voorbeeldig voor de studenten.

Het auditteam is op grond van bovenstaande – goede inhoudelijke kwaliteit docenten, evenwichtig samengestelde teams, aandacht voor professionalisering, zeer tevreden studenten - van oordeel dat de opleiding zeker voldoet aan basiskwaliteit. Het oordeel luidt daarom 'voldoet' voor standaard 6 voor de opleiding op beide locaties.

Onderwerp 4. Voorzieningen

De opleiding beschikt op beide locaties over voldoende tot zeer goed geoutilleerde gebouwen met voldoende tot up-to-date voorzieningen. Studenten zijn hierover zeer tevreden.

De opleiding zorgt ervoor dat alle studenten met en zonder beperking voldoende en passende begeleiding krijgen bij hun studie. Elke student krijgt een studieloopbaanbegeleider, maar de

studenten kunnen indien nodig/gewenst ook bij de andere docenten terecht voor ondersteuning. De studenten zijn heel tevreden over de studiebegeleiding. De informatievoorziening is adequaat.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoet' voor de standaarden 7 en 8 voor de opleiding op beide locaties. De gedeeltelijke toegankelijkheid tot de faciliteiten voor studenten met een fysieke beperking die ArtEZ zelf als aandachtspunt noemt, staan dit positieve oordeel niet in de weg.

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

De opleiding besteedt expliciet en doorlopend aandacht aan de kwaliteit van het onderwijs zodat de studenten de beoogde leerresultaten kunnen ontwikkelen en het curriculum aansluit op actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk van de docent Muziek. Daar betrekken de twee directeurs en de hoofden van de verschillende studierichtingen van de opleiding de studenten, de docenten, het werkveld en de alumni op verschillende manieren actief bij. Ook de examencommissie en de afdeling Onderwijs & Kwaliteit van ArtEZ vervullen hierin een belangrijke adviserende, borgende en sturende rol.

Naar aanleiding van evaluaties en overleggen, neemt de opleiding op de beide locaties waar nodig/gewenst verbetermaatregelen. Daarvan trof het auditteam een aantal mooie voorbeelden aan, zoals aanpassingen aan de studiepuntentabel en verbetering van de toetsing op beide locaties, het invoeren van keuzevakken in Enschede en het bijstellen van opdrachten voor Werkplaats muziekschrijven op de locatie Zwolle.

Het auditteam is positief over de borging van de kwaliteit, het betrekken van alle gremia daarbij en het op grond van evaluaties aantoonbaar nemen van verbetermaatregelen. Het auditteam komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 9 voor de opleiding op beide locaties.

Onderwerp 6. Toetsing

ArtEZ/de hogeschool heeft een duidelijk toetsbeleid op basis waarvan de opleiding een eigen gezamenlijk toetsplan en toetsprogramma voor Enschede, voor Zwolle en Op Maat heeft opgesteld. De opleiding zorgt ervoor dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze plaatsvindt. Het auditteam is te spreken over de formatieve insteek met mooie voorbeelden van (peer) feedback, feedup en feedforward die ervoor zorgt dat de student zich continue kan (door)ontwikkelen.

De opleiding heeft een passend afstudeerprogramma waarin zij op een adequate manier aan de hand van verschillende onderdelen toetst of de studenten de beoogde competenties hebben bereikt.

De studenten zijn tevreden over het toetsen en beoordelen.

De examencommissie vervult een stevige zowel proactieve als reactieve rol in de borging van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen binnen elke studierichting. Daarover was het auditteam heel positief.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat de opleiding basiskwaliteit aantoonst. Het auditteam komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor deze standaard voor de opleiding op beide locaties.

Onderwerp 7. Gerealiseerde leerresultaten

De studenten hebben in hun verschillende eindwerken (onderzoeksverslagen en muziekproducties) aangetoond dat zij kunnen denken en handelen als startbekwaam docent muziek. De onderzoeken waren relevant voor de beroepspraktijk en leverde veelal een concreet en bruikbaar product op voor de student zelf, voor andere (muziek)docenten en/of voor de school/instelling. Het ene onderzoek was wel inhoudelijk sterker, beter opgebouwd en inzichtelijker dan het andere. Het literatuuronderzoek en de theoretische onderbouwing had bij een aantal studenten steviger mogen zijn i.c. meer kwalitatieve diepgang mogen hebben. Het auditteam beoordeelde alle onderzoeksverslagen wel als voldoende en kon zich grotendeels

vinden in de beoordelingen inclusief de feedback die de docenten/examinatoren hadden gegeven, waarbij de beoordelingen varieerden van een cijfer 6 tot een cijfer 9.

In de muziekproducties hebben de studenten o.a. aangetoond dat zij in staat zijn om i) met en voor een (doel)groep een boeiende muzikale voorstelling van een goed niveau te creëren en op de 'planken te zetten' en ii) de volledige organisatie die bij een dergelijke productie komt kijken tot een goed einde te kunnen brengen. In het onderzoek en de muziekproductie zag het auditteam de eigen profilering van de studenten duidelijk terug.

Dat de afgestudeerden het beoogde niveau hebben behaald blijkt ook uit de wijze waarop zij landen in het werkveld of doorstuderend aan een relevante vervolgopleiding op (pré)masterniveau. Meer dan de helft van de afgestudeerden heeft een baan in het vakgebied; in veel gevallen een hybride baan waarbij ze werken als docent in het onderwijs (in het po, vo, mbo of hbo) en/of op een muziekschool, een koor of orkest leiden, muziek arrangeren of componeren en/of optreden ze op als uitvoerend musicus.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 11 voor de opleiding op beide locaties.

Algemene conclusie:

De zeer betrokken docenten op beide locaties zorgen er met elkaar voor dat de studenten goed worden toegerust voor hun toekomstige in verandering zijnde beroepspraktijk. De studenten zijn zeer tevreden over hun docenten en over het praktijkgerichte en samenhangende curriculum.

Het auditteam adviseert de NVAO de accreditatie van de opleiding Docent Muziek van ArtEZ te continueren.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 5 juli 2022.

3. INLEIDING

ArtEZ University of the Arts

De hbo-bacheloropleiding Docent Muziek van het ArtEZ Conservatorium maakt deel uit van ArtEZ University of the Arts. ArtEZ is een van de grootste kunsthogescholen in Nederland en is gevestigd in Arnhem, Enschede en Zwolle.

De hogeschool verzorgt voor ruim 3000 studenten een samenhangend aanbod van vooropleidingen, bachelor- en masteropleidingen in beeldende kunst, architectuur, mode, vormgeving, muziek, theater, dans, creative writing en kunsteducatie.

ArtEZ is een gespecialiseerde kennisinstelling, waarin lectoren theorie en praktijk verbinden en werkt samen met een groot aantal partners in binnen- en buitenland, zoals onderwijsinstellingen, bedrijven, overheden en non-profitorganisaties.

ArtEZ Conservatorium

Het ArtEZ Conservatorium is een van de grootste conservatoria in Nederland en is ontstaan in 2006 vanuit een fusie van drie conservatoria uit Arnhem, Enschede en Zwolle.

Het conservatorium kenmerkt zich door verschillende locatieprofielen en culturen, een verscheidenheid aan opleidingen en studierichtingen per stad, maar met een gemeenschappelijke missie: het opleiden van onafhankelijke, kritische, veerkrachtige en creatieve muziekprofessionals die verbanden kunnen leggen en kunnen opereren binnen complexe sociale en maatschappelijke netwerken en ontwikkelingen.

Ruim 850 studenten volgen er onderwijs.

In onderstaande tabel een overzicht van het aanbod per locatie, inclusief de varianten en de taal waarin het onderwijs wordt aangeboden.

De master Muziek is al eerder in 2019 positief geaccrediteerd en valt buiten de scope van de huidige accreditatie in 2022.

Croho's	Arnhem	Enschede	Zwolle
Ba Muziek	Jazz & Pop (vt, EN) Muziektheater (vt, NL)	Popacademie (vt, NL) MediaMusic (vt, NL)	Jazz & Pop (vt, NL) Klassieke Muziek vt, NL/EN)
Ba Docent Muziek		Docent Muziek (vt. op Maat, NL)	Docent Muziek (vt. op Maat, NL)
Ba Muziektherapie		Muziektherapie (vt, NL)	
Ma Muziektherapie		Muziektherapie (vt, dt, EN)	
Ma Muziek	Jazz & Pop (vt, EN) Muziektheater (vt, NL)	The sound of innovation (vt, EN)	Jazz & Pop (vt, EN) Klassieke Muziek (vt, EN)

De twee masteropleidingen zijn organisatorisch ondergebracht bij de eenheid Masteropleidingen van ArtEZ. Zij maken formeel geen onderdeel uit van het conservatorium, maar werken wel inhoudelijk samen met de bacheloropleidingen. Inhoudelijk sluiten de masters nauw aan op de bachelors.

De hoofden van de bachelors zijn betrokken bij de inhoud van de masters en delen hun docenten. Daarnaast verzorgen de twee masteropleidingen hun onderwijs binnen de muren van het conservatorium en maken ze gebruik van de faciliteiten en ondersteuning van het conservatorium.

Het conservatorium wordt aangestuurd door twee directeurs, waarbij een directeur verantwoordelijk is voor Arnhem en Zwolle en een directeur voor Enschede. Samen zijn de directeurs verantwoordelijk voor het ArtEZ Conservatorium als geheel. Met de hoofden van de

opleidingen en de studierichtingen (binnen de opleiding Muziek) en de coördinatoren van de drie onderwijsbureaus vormen zij het Managementteam (MT).

Bacheloropleiding Docent Muziek

Zoals al uit bovenstaand schema blijkt, biedt ArtEZ de hbo-bacheloropleiding Docent Muziek aan op de locaties Zwolle en Enschede. Op beide locaties is een hoofd aangesteld. De hoofden zorgen voor verbinding en afstemming over de opzet en inhoud van het onderwijs met de opleiding op de andere locatie.

Naast een regulier vierjarig traject, biedt de opleiding op beide locaties ook een verkort traject aan. Dit zogenoemde 'Op maat traject' duurt afhankelijk van een eerder afgeronde opleiding twee of drie jaar:

- een tweejarig traject voor studenten die een bacheloropleiding Muziek, Muziektherapie of een opleiding muzikwetenschap hebben afgerond. In dit programma ligt de nadruk van de studie op het docentschap met aandacht voor didactiek en methodiek;
- een driejarig traject voor studenten met een pabodiploma of een bachelordiploma van een andere docentenopleiding. In dit programma ligt de nadruk naast docentschap ook op musiceren en muziektheorie.

De opleiding leidt de studenten op tot musicus én docent. Studenten ontwikkelen vanuit hun eigen passie zowel competenties voor docentschap als eigen artistieke competenties. Naast theorie en praktijk rondom (muziek)educatie, krijgen de studenten daarom lessen aangeboden in het hoofdinstrument waarmee ze de studie binnenkomen en lessen zang, piano, gitaar en drums. De focus van de opleiding ligt hierbij vooral op het op een juiste manier inzetten van de instrumenten in de educatieve beroepspraktijk.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie (2016)

Het auditteam dat in 2016 de audit bij de opleiding Docent Muziek van ArtEZ uitvoerde, oordeelde positief over alle standaarden. Het auditteam gaf de opleiding nog de volgende aandachtspunten en aanbevelingen mee:

- de visie zou versterkt kunnen worden wanneer de opleiding expliciet maakt wat zij onder muzikantschap verstaat (en de beoogde eindkwalificaties die daartoe behoren). Het zou de opleiding ten goede komen wanneer zij meer nadruk legt op de kracht en eigenheid van haar profiel, zoals doelgroepengerichtheid, de aandacht voor ondernemerschap en uniek talent;
- de opleiding zou haar visie op de maatschappelijke rol van de muziekdocent meer kunnen expliciteren en de plaats van onderzoek in het vak verder uit kunnen werken;
- de afstudeerbegeleiding en eindbeoordelingen zouden sterker op deze visie afgestemd kunnen worden. Een betere koppeling tussen het praktijkonderzoek, de persoonlijke profilering en de artistiek-didactische keuzes in de eindfase, helpt studenten een steviger eigen profiel neer te zetten. Hiermee kan de visie beter tot uitdrukking komen in het eindniveau, waarmee de opleiding zich beter kan onderscheiden.

De opleiding is op beide locaties met deze aanbevelingen aan de slag gegaan.

In onderstaand rapport beschrijft het auditteam dat de audit in mei 2022 uitvoerde bij de verschillende standaarden zijn bevindingen met betrekking tot de hierboven genoemde aandachtspunten en aanbevelingen en de door de opleiding genomen maatregelen.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving. De uitgangspunten voor de inrichting van de opleiding passen bij de onderwijsvisie en het profiel van de instelling. De beoogde leerresultaten worden periodiek geëvalueerd.

Bevindingen

Beoogde leerresultaten

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding de landelijke Opleidingsprofielen¹ (2018) en de daarbij behorende competentieset en de Kennisbasis nieuwe stijl van de Landelijke organisatie voor Kunstvak Docent Opleidingen (KVDO) als uitgangspunt heeft genomen bij het opstellen van de visie en doelstellingen voor de eigen opleiding Docent Muziek.

De competenties betreffen:

1. artistiek
2. pedagogisch en didactisch
3. interpersoonlijk
4. omgevingsgericht
5. kritisch-reflectief en onderzoekend

De competentie 'artistiek' is in het opleidingsprofiel vervolgens nader uitgewerkt in specifieke competenties voor elke discipline kunstvakdocent; in dit geval dus voor de docent muziek.

In de kennisbasis wordt beschreven aan welke kenniseisen een afgestudeerde Docent Muziek dient te voldoen en hoe deze zich verhouden tot de competentieset van de landelijke Opleidingsprofielen. De opleiding ziet deze kennisbasis niet alleen als een opsommingdocument met reproduceerbare kennis, maar vat deze ook op als een richtinggevend kader voor wat een student aan het eind van de studie moet beheersen. Dit zag het auditteam terug in het curriculum en in de toetsen.

Het hbo-niveau is geborgd door een vertaling van de competentieset van Docent Muziek naar de Dublin Descriptoren.

De opleiding heeft vervolgens voor elke locatie en voor het Op Maat-traject² in een competentiematrix inzichtelijk gemaakt, aan welke competenties en indicatoren er in elke onderwijseenheid wordt gewerkt. (Zie standaard 2-5.)

Inkleuring/profilering

Het auditteam heeft geconstateerd dat de betrokkenen bij de opleiding aantoonbaar nadenken over het profiel van een docent muziek anno 2022 en wat dat betekent voor het eigen

---

¹ Opleidingsprofielen Kunstvakdocentopleidingen (2018)

² Het zogenoemde Op Maat-traject is een verkort traject voor studenten die al eerder een bepaalde opleiding hebben afgerond en op basis daarvan in twee tot drie jaar de opleiding Docent Muziek kunnen afronden. (Zie inleiding en standaard 2-5)

onderwijsaanbod. De opleiding meldt dat zij tevreden is met de wijzigingen in het in 2018 herziene profiel. Daarmee kan de opleiding recht doen aan het actuele binnen- en buitenschoolse³ werkveld en aan de vraag vanuit het werkveld naar onderzoeksbekwame, flexibele en multidisciplinaire professionals. De muziekdocent wordt in de visie van de opleiding in toenemende mate gezien als ambassadeur voor de kunsten die daarmee effectieve interacties en samenwerkingsvormen in verschillende beroepscontexten teweegbrengt. Op deze zienswijze wil ze inspelen met haar onderwijsaanbod.

Op de locatie Enschede ligt de focus tevens op het opleiden van studenten die een voortrekkersrol spelen in muzikeducatie & technologie. Daartoe besteedt de opleiding in Enschede in het curriculum specifieke aandacht aan technologie, o.a. via een aparte leerlijn. (Zie verder standaard 2-5.)

Daarnaast streeft de opleiding er net als de andere opleidingen van het ArtEZ Conservatorium naar het onderwijs zo flexibel mogelijk te maken om zo tegemoet te komen aan de behoeften van de studenten in hun professionele en persoonlijke ontwikkeling. Alle studenten krijgen de ruimte om de docent muziek te worden die ze willen zijn en daar een eigen individuele inkleuring aan te geven, bijvoorbeeld bij de uitvoering van de opdrachten en de keuzevakken die ze kunnen volgen.

Uit de documentatie en de gesprekken tijdens de audit werd duidelijk dat de opleiding intern met de docenten en extern met het werkveld o.a. in vernieuwde samenwerkingsvormen en met de zusteropleidingen Docent Muziek in het land het gesprek voert over de rol van die brede muziekdocent in de context van de actuele beroepspraktijk. Dat gesprek is nog niet ten einde. Bovenstaande heeft er toe geleid dat de opleiding haar curriculum heeft herzien en nog verder wil herzien. (Zie verder standaard 2-5.)

Onderzoek

Zoals al uit bovenstaande blijkt, heeft een van de competenties voor de docent muziek expliciet betrekking op onderzoek; op kritisch kunnen reflecteren en onderzoekend zijn. Aspecten als het door reflectie en onderzoek komen tot inzicht en kennis voor het functioneren als professional, het kunnen inzetten van onderzoeksvaardigheden, het ontwikkelen van een onderzoekende houding en het stimuleren van een onderzoekende houding bij lerenden, staan hierin centraal. In de curricula op de beide locaties heeft onderzoek een duidelijke plek gekregen en is reflecterend leren een van de uitgangspunten van de opleiding. (Zie standaard 2-5.)

Internationale en interculturele dimensie

Bij het ontwikkelen van de competentie 'omgevingsgericht' wordt de focus o.a. gelegd op het signaleren en onderzoeken van relevante ontwikkelingen in de (culturele) diversiteit van de globaliserende samenleving, op het ontwikkelen van culturele zelfkennis en kennis van perspectieven van de 'ander' en het effectief toepassen van deze kennis in het eigen handelen. De opleiding ziet als belangrijkste doel van internationalisering het verbeteren van de kwaliteit van het (muziek)onderwijs door kennisvergroting (internationale uitwisseling) en praktijkverbreding (meer stageplaatsen in het buitenland). Op verschillende momenten in het curriculum komt bovenstaande aan bod. (Zie standaard 2-5.)

Afstemming met vakgenoten en het werkveld

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding op verschillende manieren contact houdt met vakgenoten en het werkveld over de eisen aan de afgestudeerden en over de opzet en inhoud van de curricula. Dat gebeurt o.a. op de volgende manier:

- vertegenwoordigers van de opleiding participeren in de maandelijkse landelijke overleggen van de bacheloropleidingen Docent Muziek (O2DM⁴), waarin de ontwikkelingen in het werkveld en de betekenis daarvan voor de opleidingen worden besproken. Als aanvulling op dit maandelijkse O2DM overleg wordt gewerkt met de peerreview: een

---

³ binnenschools: binnen een school voor po, vo, mbo of hbo/ buitenschools: bij een muziekschool, een educatieve dienst, kunsteducatieve projecten et cetera

⁴ O2DM: Overleg Opleidingen Docent Muziek

beoordelingssystematiek waarbij opleidingen van verschillende onderwijsinstellingen tweejaarlijks elkaars programma toetsen ten aanzien van de implementatie de kennisbasis en de competentieset;

- (gast)docenten werken in de (inter)nationale beroepspraktijk als docent muziek en/of musicus en nemen hun ervaringen mee naar de opleiding. Ook nemen docenten van de opleiding regelmatig deel aan internationale conferenties en netwerken zoals European Association for Music in Schools (EAS), The British Educational Training and Technology Show (BETT) en Association Européenne des Conservatoires (AEC);
- de opleiding heeft een eigen onafhankelijke werkveldcommissie samengesteld uit experts die zicht en een brede visie hebben op de actuele beroepspraktijk. Deze werkveldcommissie draagt bij aan de bewaking en borging van de kwaliteit van het onderwijs en de relevantie van doelstellingen en onderwijsprogramma's vanuit het perspectief van het werkveld. De commissie komt twee keer per jaar bij elkaar op initiatief en onder voorzitterschap van de hoofden van de opleiding;
- de opleiding heeft een omvangrijk stagenetwerk in de regio's van Zwolle en Enschede. Via de contacten met de scholen en de stagementorenmiddagen worden de ontwikkelingen in het werkveld de opleiding binnen gebracht;
- de opleiding van ArtEZ en O2DM onderhouden een nauwe relatie met het KVDO en met belangrijke werkveldinstituten, zoals de PO-raad, VO-raad en het Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA).

Weging en Oordeel: voldoet

De competenties van de opleiding voldoen aantoonbaar aan de eisen die het (internationale) werkveld aan afgestudeerden stelt. De opleiding onderhoudt daarover regelmatig contact met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het (internationale) werkveld.

De betrokkenen bij de opleiding denken aantoonbaar na over het profiel van een huidige docent muziek en wat dat betekent voor het eigen onderwijsaanbod.

Uit de competentieset blijkt, dat de opleiding expliciet aandacht besteedt aan kritisch reflecteren en onderzoekend zijn. Het internationale en interculturele perspectief komt vooral tot uiting in de competentie 'omgevingsgericht' en in het streven van de opleiding naar het verbeteren van de kwaliteit van het (muziek)onderwijs door (internationale) kennisvergroting en praktijkverbreding.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voldoet aan basiskwaliteit met betrekking tot de eisen van standaard 1. Het auditteam komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor de opleiding op de beide locaties.

4.2. Programma

Standaard 2 (programma-oriëntatie): Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Toelichting NVAO: Het programma sluit aan bij de actuele (internationale) ontwikkelingen, eisen en verwachtingen in het beroepenveld en in het vakgebied. Academische vaardigheden en/of onderzoeks- en/of beroepsgerichte competenties krijgen invulling op een wijze die past bij de oriëntatie en het niveau van de opleiding.

Standaard 3 (programma-inhoud): De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.

Standaard 4 (programma-leeromgeving): De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De vormgeving van het programma draagt bij aan de realisatie van de beoogde leerresultaten. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten een actieve rol nemen in de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). De inrichting van de leeromgeving past bij de onderwijsvisie van de instelling. Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde leerresultaten.

Bevindingen

▪ **Koppeling leerresultaten – inhoud programma's**

De opleiding heeft voor de beide locaties voor de reguliere variant en de Op Maat-trajecten competentiematrices opgesteld waarin ze per onderwijseenheid aangeeft aan welke competenties en indicatoren de studenten in het onderwijsprogramma werken.

De opleiding heeft de competenties op detailniveau uitgewerkt in de leerplanbladen/modulebeschrijvingen. Per studieonderdeel (vak, project) is daarin aangegeven wat de doelstellingen, de werkwijze, leermiddelen, competenties en toetsvormen zijn. Hiermee zorgt de opleiding ervoor dat alle studenten die het programma doorlopen de beoogde competenties kunnen ontwikkelen.

▪ **Opzet en inhoud programma's**

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding een duidelijke visie op leren hanteert waarin reflectief, coöperatief, probleemgestuurd en authentiek leren centraal staan. Dit zag het auditteam door het hele curriculum terug. Zo leren de studenten al vanaf het begin van de studie te reflecteren op o.a. (verworven) kennis, inzicht, vaardigheden en attitude. De studenten moeten regelmatig samenwerken in kleine, veelal heteroogeen samengestelde groepen, bijvoorbeeld bij de stages en in projecten.

Aan de hand van beroepsrelevante problemen die de opleiding inbrengt, leren de studenten kennis, inzicht en vaardigheden verwerven. Zo krijgen de studenten in het derde studiejaar bijvoorbeeld de opdracht om gezamenlijk een (vernieuwende) methode voor een zelfgekozen doelgroep in de onderbouw van het Voortgezet Onderwijs (VO) te ontwerpen.

Daarnaast zorgen de docenten van de opleiding voor zoveel mogelijk situaties waarin authentiek leren kan plaatsvinden. Studenten ontwerpen bijvoorbeeld lesmaterialen zoals

liederen, speelstukken, lessenseries, projecten en methodische leerlijnen. Ook vindt er intervisie plaats, waarin studenten met elkaar praktijkervaringen kunnen uitwisselen.

De opleiding heeft het onderwijs in vier clusters verdeeld: i) Musiceervakken, ii) Werkplaats Muziektheorie, iii) Hoofdvak/Educatie en iv) Kunst en Cultuur/Interdisciplinariteit.

Met deze clusters zorgt de opleiding voor horizontale en verticale samenhang. Zo moeten de studenten bijvoorbeeld de kennis en vaardigheden die zij verwerven binnen het cluster Musiceervakken of het cluster Werkplaats Muziektheorie aan de hand van opdrachten direct toepassen in hun eigen beroepspraktijk bij het cluster Hoofdvak/Educatie.

Op enkele accentverschillen tussen de lesplaatsen Enschede en Zwolle na, zijn de opzet en inhoud van de vier clusters gelijk.

Het auditteam heeft kennisgenomen van de opzet en inhoud van de clusters en de vakken daarbinnen en acht deze relevant. Het is wel een 'bomvol' programma, aldus het auditteam. Dat beamen de docenten en studenten. De docenten lieten tijdens de audit weten dat ze daarvoor oog hebben. Ze blijven zoeken naar de mate van verbreding en verdieping en de keuzes die zij (nog) moeten/willen maken bij de herziening van het curriculum. Zoals al onder standaard 1 is vermeld, is het gesprek daarover nog gaande; ook met de andere zusteropleidingen Docent Muziek in het land.

De studenten die het auditteam sprak, vonden de studielast hoog. (Zie daarover verder de paragraaf 'studeerbaarheid en studielast'.)

Het cluster *Musiceervakken* is opgebouwd uit alle speelvakken, zoals lessen in het eigen hoofdinstrument, koorklas, ensemblelessen en lessen begeleiden en spelen op instrumenten gitaar, bas, drums en piano. Ook komen verschillende muzikale concepten, stijlen en media aan bod. Studenten werken bijvoorbeeld in workshops en projecten binnen de opleiding en in authentieke situaties in de praktijk samen in diverse vocale en instrumentale ensembles en maken met elkaar o.a. een muziekproductie.

Met de *Werkplaats Muziektheorie* wil de opleiding inspelen op de veranderende vraag van het werkveld en de veranderende kenmerken van instromende studenten.

De opleiding zorgt ervoor dat de studenten muziektheorie als geheel kunnen ervaren door het 'ontschotten' van verschillende muziektheoretische vakken. De werkplaatsproducties gaan uit van een intensieve integratie van de vakken gehoorpracticum, arrangeren, componeren, improviseren en ensembleleiding. Dit vindt o.a. plaats in de modules 'werkplaats muziekschrijven'. Als resultaat van de werkplaats ontwerpen de studenten in het vierde studiejaar als afstudeeropdracht gezamenlijk (Enschede) of individueel (Zwolle) muziekproducties voor doelgroepen. Daarbij fungeren de studenten in verschillende beroepsrollen en beroepshandelingen zoals leider, componist/arrangeur, uitvoerende en repetitor op verschillende locaties.

In het cluster *Hoofdvak/Educatie* werken de studenten in acht semesters aan didactische, methodische en pedagogische vaardigheden binnen het primair onderwijs (PO) en VO en organisaties voor Kunst & Cultuur.

Het auditteam vindt het met het oog op de ongegradeerde bevoegdheid⁵ van de docent muziek een sterk punt, dat de opleiding in het bijzonder aandacht besteedt aan de bovenbouw van het voorgezet onderwijs. Alle studenten volgen in het vierde studiejaar lessen methodiek/didactiek VO en lopen stage in de (voor)eindexamenklassen in het vmbo, havo of vwo.

Een ander sterk punt is de pilot die er ten tijde van de audit liep waarin docenten (samen) met de studenten zijn gaan lesgeven in het vmbo. Dit met het oog op het feit dat de docenten hadden geconstateerd dat het lesgeven in het vmbo specifieke didactische en pedagogische eisen stelt aan de docent Muziek.

---

⁵ afgestudeerden mogen binnenschools zowel in de onderbouw als bovenbouw van het voortgezet onderwijs muziekles geven.

Naast stages in het PO en VO kunnen studenten ook stage lopen in andere onderwijstypen zoals Beroepsonderwijs (BO) en kiezen voor een stage Culturele Kunstzinnige Vorming (CKV) of Kunst Algemeen (KUA). Tot slot kiezen alle studenten een profielstage. (Zie voor stages verder de paragraaf 'praktijkgerichtheid/stage'.)

In het vierde studiejaar starten de studenten binnen dit cluster met onderzoek binnen hun afstudeertraject.

Zoals al onder standaard 1 is beschreven, focust de opleiding op de locatie Enschede op muziekeducatie & technologie. Daartoe staan er vakken als MuziekOnderwijsLab en Digitale Vaardigheden op het programma. In 2021 is de opleiding gestart met het ontwikkelen van een leerlijn Technologie. Daarnaast kunnen de studenten terecht in een Techlab, waar zij onder begeleiding van docenten en coaches niet alleen de nieuwste technologische middelen tot hun beschikking hebben, maar ook software, nieuwe middelen en instrumenten kunnen ontwikkelen.

In het cluster *Kunst en Cultuur/Interdisciplinariteit* staan o.a. kunst- en cultuurlessen, lessen CKV en KUA, maaddagen, excursies en interdisciplinaire dagen op het programma.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat ArtEZ veel aandacht besteedt aan het interdisciplinair samenwerken tussen opleidingen; ook over de locaties heen.

Op de locatie Zwolle werken studenten van alle docentopleidingen (muziek, theater en beeldende vorming) gedurende drie jaar (20 EC) samen in het interdisciplinaire project Research Art Together (RAT). Op het programma staan lezingen, presentaties, excursies, onderzoek, debat en interview. Binnen RAT doen de studenten samen onderzoek naar kunst en cultuur en de betekenis daarvan en ontwikkelen ze een eigen visie hierop die ze ook leren uitdragen.

Op de locatie Enschede biedt de opleiding een interdisciplinaire programma in de modules Kunst en Cultuur, CKV en de module Beroepsonderwijs Kunst en Cultuur. Binnen dit programma ontwikkelen studenten een visie op interdisciplinair werken, ontwerpen ze interdisciplinair lesmateriaal dat ze uittesten op een VO-school en lopen ze een interdisciplinaire stage. Tevens bezoeken ze interdisciplinaire voorstellingen en tentoonstellingen voor verschillende leeftijdscategorieën en vindt er jaarlijkse een cultuurreis met een multidisciplinair programma plaats.

Interdisciplinaire samenwerking vindt ook plaats binnen het cluster Hoofdvak/Educatie. Zo werken de studenten van beide locaties samen met studenten Muziektherapie tijdens de projectweek Improvisatie. Daarnaast werken de studenten van beide locaties samen met studenten van de pabo. In Zwolle ondersteunen de studenten Docent Muziek de pabostudenten bij het geven van muziekles op hun stageschool. Zij maken daarvan video-opnames die ze nabespreken met de pabostudenten. De pabostudenten geven op hun beurt de studenten Docent Muziek feedback op de manier waarop zij 'coachen'. Dat acht het auditteam een leerzaam en passend project.

In Enschede starten de studenten met samen zingen – met de docent Muziek in de leiding – en gaan ze daarna samen de klas van een basisschool in om muziekles te geven en elkaar feedback te geven.

Daarnaast participeren in Enschede de studenten Muziektherapie in de stage in het speciaal onderwijs, de OPMD (OrthoPedagogisch MuziekDocent) stage, waarbij eveneens het wederzijds leren van elkaar centraal staat.

In Zwolle werken de studenten op muzikaal en educatief gebied in toenemende mate samen met de studierichtingen Klassieke Muziek en Jazz & Pop bijvoorbeeld in projectweken, concertbezoek, kunst & cultuurexcursies en muziektheater- en koorproducties. Zo beleven studenten in samenhang de breedte van het cultuuraanbod en worden ze middels onderwijsopdrachten uitgedaagd met elkaar in gesprek te gaan.

- **Praktijkgerichtheid/stage**

Zoals al bij standaard 1 is beschreven was de opleiding ten tijde van de audit bezig met een herziening van het curriculum op basis van het nieuwe opleidingsprofiel uit 2018 en de veranderingen in het werkveld van de docent Muziek, waarin de docent in toenemende mate

wordt gezien als ambassadeur voor de kunsten. Dat heeft gevolgen voor het onderwijsaanbod. Dat zag het auditteam terug in de veranderingen die er al zijn doorgevoerd, zoals in het cluster Werkplaats Muziektheorie en het cluster Kunst en Cultuur/Interdisciplinariteit. (Zie hierboven.) Ook krijgt de ondernemende houding binnen het Cluster Hoofdvak/Educatie aandacht. De studenten krijgen o.a. de opdracht om bij het vak ondernemerschap voorspeelavonden, open podiumavonden en/of festivals op te zetten. Uit de alumni-enquête uit 2021 blijkt evenwel dat de aandacht voor de zakelijke kant groter mag zijn/worden. Het auditteam hoorde dat ook terug tijdens de audit. Veel studenten en alumni zijn (ook) werkzaam als ZZP'er. In het primair onderwijs krijgen zij bijvoorbeeld geen baan in loondienst, daar de totale omvang van de activiteiten zich daar niet toe leent. Veelal geven zij muzieklessen op meerdere basisscholen in verschillende klassen. Het auditteam dat ook de audit bij de opleiding Muziek van ArtEZ uitvoerde, zag bij de studierichtingen MediaMusic en de Popacademie op de locatie Enschede veel en sterke voorbeelden van aandacht voor ondernemerschap. Het auditteam raadt de opleiding daarom aan te rade te gaan bij deze studierichtingen en van deze voorbeelden samen te leren.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding de studenten veel gelegenheid biedt voor het opdoen van ervaring in de praktijk. De opleiding kent een zeer groot stagenetwerk waardoor alle studenten tijdens hun studie verzekerd zijn van een stageplaats op een school of in het buitenschoolse werkveld. Naast de vaste aangeboden stageplaatsen hebben studenten de mogelijkheid om zelf een stageplaats buiten het netwerk aan te dragen.

Studenten lopen minstens een dagdeel per week stage in alle jaren van hun studie. In het propedeutisch jaar is de stage oriënterend van aard en lopen studenten in duo's of trio's stage in het PO en VO. In het tweede en derde studiejaar hebben studenten, naast verschillende stages muziek in PO en VO – en ook BO in Enschede -, een interdisciplinaire stage en een stage OPMD. Hierin verzorgen zij lessen in het speciaal basisonderwijs en maken ze een voorstelling voor een groep cliënten met een verstandelijke of meervoudige beperking.

In het eindexamenjaar lopen studenten zoals al hierboven is vermeld allemaal stage in de bovenbouw van het VO, met het oog op een ongegradeerde bevoegdheid. Daarnaast hebben studenten een specialisatie/profielstage die zij veelal koppelen aan hun onderzoeksstage. De onderzoeks- of specialisatiestage kan ook plaatsvinden in het buitenland. Ook kunnen studenten een keuze maken voor een CKV-of KUA stage.

▪ **Onderzoek**

Een van de competenties voor de docent Muziek heeft expliciet betrekking op onderzoek; op kritisch kunnen reflecteren en onderzoekend zijn. Het auditteam heeft in het curriculum van beide locaties teruggezien, dat reflectie en onderzoek een belangrijke plek innemen. Zoals al hierboven is beschreven, leren de studenten vanaf het begin van de opleiding te reflecteren op eigen kennis, inzichten, vaardigheden en attitude, alsmede op de opleiding. Dit gebeurt ieder semester binnen het hoofdvak en de stage.

De studenten sluiten hun studie in het vierde studiejaar af met een onderzoeksstage. Daarnaast participeren de studenten van de locatie Zwolle gedurende de eerste drie studiejaar in het RAT-project. (Zie hierboven.)

▪ **Internationale en interculturele dimensie**

De opleiding legt bij het ontwikkelen van de competentie 'omgevingsgericht' de focus o.a. op het signaleren en onderzoeken van relevante ontwikkelingen in de (culturele) diversiteit van de globaliserende samenleving, op het ontwikkelen van culturele zelfkennis en kennis van perspectieven van de 'ander' en het effectief toepassen van deze kennis in het eigen handelen. Uit bovenstaande blijkt dat de opleiding daar op beide locaties expliciet aandacht aan besteedt, met name in het cluster Kunst en Cultuur/Interdisciplinariteit.

Daarnaast zorgt de opleiding voor internationale uitwisselingen en biedt ze de studenten de gelegenheid voor het volgen van een internationale studie of stage, zodat zij kennis kunnen

vergroten en hun praktijk kunnen verbreden. De opleiding wil deze mogelijkheden nog verder vergroten.

Op de locatie Enschede organiseert de opleiding een jaarlijkse cultuurreis waarbij alle studenten een week naar het buitenland gaan voor het leiden en ondernemen van culturele activiteiten.

Indien mogelijk bezoeken de studenten dan ook partnerconservatoria.

De afgelopen jaren is de opleiding begonnen met het verrichten van onderzoek in Duitsland en België en in 2022 doen een aantal studenten op eigen initiatief hun praktijkonderzoek in Ghana, Zweden en op Curaçao.

Op de locatie Zwolle heeft de opleiding al decennialang contacten met het conservatorium en muziekscholen in Paramaribo waarbinnen uitwisselingen van studenten en docenten plaatsvinden. Daarnaast hebben de studenten afgelopen jaren - ook op eigen initiatief - profielstages en onderzoeken verricht in Kaapstad/Illiovo, Sydney en Cuba.

De opleiding zorgt er ook voor dat studenten internationale kennis kunnen opdoen via de (gast)docenten. De opleiding heeft onder andere contact met Guildhall School of Music and Drama in Londen en nodigt vanuit deze school Paul Griffiths die internationaal wordt geroemd om zijn werkwijze op het gebied van muziekeducatie uit als gastdocent om op beide locaties projectweken te verzorgen. Ook heeft de opleiding contact met het Lemmens Instituut in Leuven dat o.a. hoger kunstonderwijs voor muziek en drama biedt.

Daarnaast betreft de opleiding internationale gastdocenten bij diverse projectweken, al dan niet in samenwerking met andere studierichtingen binnen ArtEZ en ArtEZ Studium Generale.

Tevens nemen docenten van de opleiding regelmatig deel aan internationale conferenties en netwerken en brengen ook via deze weg internationale kennis en ervaring in in het onderwijs. (Zie standaard 1.)

▪ **Studentgerichtheid/persoonlijke profilering**

De opleiding streeft ernaar tegemoet te komen aan de behoeften van de studenten in hun professionele en persoonlijke ontwikkeling. Ze wil alle studenten de ruimte geven om de docent Muziek te worden die ze willen zijn en daar een eigen individuele inkleuring aan te geven.

Het auditteam heeft geconstateerd dat die ruimte er met name in het afstudeerjaar is. De opleiding wil de studenten eerst een stevige basis meegeven. Wel is er in de eerdere studie jaren ruimte voor eigen invulling bijvoorbeeld bij het kiezen van doelgroepen in projecten, het vormgeven aan een eigen onderzoeksgebied, persoonlijke keuzes bij muziekproducties, stages en bij de componeer-, arrangeer en ontwerp opdrachten in de werkplaatsen.

In het vierde studiejaar kunnen de studenten op de locatie Zwolle op basis van hun eigen interesse, voorkeur en te ontwikkelen competenties kiezen voor een minor van 15 EC voor verbreding of verdieping. Daarnaast kunnen studenten kiezen voor een profielstage en voor (een) onderzoeksthema('s) voor de onderzoeksstage en het afstudeeronderzoek.

Op de locatie Enschede is er in de eerste drie studie jaren in elk semester een keuzevak van 1 EC. In het vierde studiejaar kiezen de studenten voor een afstudeerprofiel/profielstage (12 EC) en een afstudeerspecialisatie (15 EC), die ze zelf kunnen inkleuren rondom thema's: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, CKV/KUA en OPMD. Binnen deze specialisatie krijgen zij een verplicht programma van 5 EC, een keuzeprogramma van 5 EC en kunnen zij 5 EC vrij besteden aan het volgen van lessen binnen de andere opleidingen op de locatie.

Studenten van beide locaties kunnen ook opteren voor een internationale stage of studie, bijvoorbeeld via een Erasmusuitwisselingsprogramma. (Zie hierboven.)

Uit de tevredenheidsonderzoeken blijkt dat de studenten weliswaar tevreden zijn over de ruimte voor eigen keuzes, maar dat die keuzevrijheid nog wel groter mag zijn/worden. De opleiding meldt dat zij de studenten nog explicieter wil wijzen op de huidige mogelijkheden. Tevens gaat ze naar aanleiding van de zogenoemde flexscan die in 2021 onder studenten binnen ArtEZ Conservatorium is afgenomen, op zoek naar manieren om meer recht te doen aan de verschillen tussen studenten: door te onderzoeken op welke andere manieren, naast de reeds bestaande,

competenties aangetoond kunnen worden en op welke wijze studenten delen van hun studie versneld kunnen afsluiten (eerder tentamen doen) of juist kunnen vertragen.

Op Maat-traject

De opleiding biedt op beide locaties een 'Op Maat-traject' aan voor studenten die al beschikken over een eerder afgeronde docentopleiding of muziektopleiding. Afhankelijk van de afgeronde opleiding, al verworven competenties en werkervaring krijgt de student vrijstellingen en duurt het traject twee of drie jaar. Via een assessment bepaalt de opleiding het studieprogramma. Voor studenten met een muziektopleiding ligt de nadruk van de studie op het docentschap met aandacht voor didactiek en methodiek. Voor de studenten met een al gevolgde docentopleiding ligt de nadruk naast muziekdocentschap ook op musiceren en muziektheorie.

De meeste studenten werken al in het onderwijs en brengen hun eigen baan in als stage.

Op Maat-studenten in Enschede hebben veelal les in eigen jaargroepen omdat een deel van het programma voor hen versneld en gecomprimeerd wordt aangeboden.

Zwolle kent al vele jaren een grote groep Op Maat-studenten die tezamen verschillende jaarklassen vormen, naast de klassen voor de reguliere studenten. Daardoor is het mogelijk eigen 'Op Maataccenten' aan te geven in het eigen curriculum.

De studenten die al competente musici zijn, worden bijgeschoold in de muziekstijlen waar ze nog minder ervaring in hebben. Klassiek geschoolde studenten krijgen een intensief jazz/pop traject, popmusici maken een leertraject met de klassieke muziek door met een zowel theoretische als praktische insteek. Hierdoor wordt vakmanschap zowel in de breedte als de diepte gewaarborgd.

De opleiding verwacht van de Op Maat-studenten dat zij veel in zelfstudie doen.

▪ **Studeerbaarheid en studielast**

Tijdens de audit is ook aandacht besteed aan studeerbaarheid en studielast. Uit het studenthoofdstuk, de studentevaluaties en de gesprekken tijdens de audit is gebleken dat de studie pittig is en dat de studenten de studielast als hoog ervaren. Studenten meldden dat met name de eerste twee studiejaar heel druk zijn. Dan staan er veel vakken op het rooster en de lessen duren veelal van 9:00-18:00. Daarna/daarnaast moeten ze nog tijd besteden aan het maken van opdrachten en het oefenen op het eigen hoofdinstrument.

Vanaf het derde studiejaar is het wel wat rustiger en is er meer ruimte voor een eigen invulling van de studie, aldus de studenten. De docenten en de studieloopbaanbegeleiders houden wel goed vinger aan de pols of studenten knelpunten in de studie ervaren en hoe het met alle studenten persoonlijk gaat. Ze waarschuwen de studenten waar nodig voor het ondernemen van (te) veel activiteiten buiten de studie om. Daarover zijn zowel het auditteam als de studenten positief. (Zie ook standaard 8-9.)

Het auditteam concludeert dat de hoge studielast geen 'breekpunt' lijkt te zijn om met de studie te stoppen. Een van de studenten die het auditteam sprak zei het heel treffend: 'de liefde voor muziek maakt veel goed'. Wel hebben studenten die minder goed zijn in theorie het lastig(er), aldus de studenten die het auditteam sprak. Sommigen zijn in één dag gereed met een opdracht voor compositie, anderen hebben daarvoor soms drie dagen nodig. De docenten coachen de studenten daarbij wel goed, zo meldden de studenten.

De studenten merkten voorts op dat de beginsituatie van studenten nogal uiteen kan lopen. Ze zouden het goed vinden als de opleiding investeert in het gelijktrekken van alle studenten aan het begin van de studie. Het auditteam geeft de opleiding in dit verband in overweging om te onderzoeken of er ook voor de reguliere studenten (meer) ruimte is voor flexibele routes, bijvoorbeeld voor studenten die al meer weten van muziektheorie.

Zoals al hierboven is beschreven, onderzoekt de opleiding al waar mogelijkheden liggen voor meer flexibilisering. Dat acht het auditteam een goede ontwikkeling.

▪ **Tevredenheid studenten**

De studenten zijn heel tevreden over hun opleiding, zo blijkt uit evaluaties en het gesprek tijdens de audit. De studenten vinden het sterk dat de docenten hun talenten zien en

vervolgens kijken wat er op dat punt nog uitgehaald kan worden in plaats van in te zoomen op wat de student niet kan.

Studenten ervaren dat er samenhang is in het curriculum en zijn daarover positief. De studenten merkten op dat de docenten van de verschillende vakken goed samenwerken en dat onderdelen van de vakken bij andere vakken terugkomen. Ook maken de docenten een duidelijke koppeling naar de praktijk en reiken bijvoorbeeld voorbeelden aan hoe studenten kunnen werken met grote groepen, hoe ze leerlingen goed zangles kunnen geven, hoe ze de theorie kunnen uitleggen aan examenleerlingen 6 VWO of hoe zij zelf muziek kunnen schrijven voor een groep leerlingen. De studenten vinden de lessen daardoor heel toepassingsgericht. Ze zijn ook heel tevreden over de vakken CKV en Kunsttheorie - een van de studenten noemde dit als reden om bij ArtEZ de opleiding te volgen – en over de expliciete aandacht voor digitale vaardigheden, de tools die er thans op de markt zijn en hoe ze die kunnen gebruiken in hun lessen. Daarnaast is er in Enschede veel aandacht voor techniek; een van de redenen waarom studenten voor deze locatie hebben gekozen. (Zie ook bij 'instroom'.)

Zoals al hierboven is vermeld, is het een wens van studenten dat er nog meer keuzevakken komen.

▪ **Instroom en aansluiting**

De opleiding stelt conform de wet en conform landelijke afspraken aan een opleiding Docent Muziek duidelijk eisen aan potentiële studenten. De opleiding hanteert een heldere toelatingsprocedure, die erop gericht is om te onderzoeken of de student op artistiek, muzikaal en pedagogisch/didactisch niveau voldoende basis heeft om zich te ontwikkelen tot docent Muziek. Ook kijkt de opleiding naar persoonlijke motivatie en nieuwsgierigheid.

De intake van studenten die zich aanmelden voor een Op Maat-traject verloopt enigszins anders daar deze studenten al een eerdere muziek of educatieve opleiding moeten hebben gevolgd. Zij krijgen zoals al hierboven is beschreven vervolgens een studietraject op maat aangeboden.

De student van het Op Maat-traject die het auditteam sprak, waardeerde de vele mogelijkheden die hij bij ArtEZ krijgt. Hij merkte ook op dat de docenten goed aansluiten op de grote verscheidenheid in achtergronden bij de studenten en per student bespreken waarin zij zich nog verder moeten/willen ontwikkelen.

Ook noemden veel studenten die het auditteam sprak de sfeer die er is als reden om de opleiding bij ArtEZ te volgen. Ze voelden zich er op de open dag meteen thuis, waarbij de een meer had met de omgeving en studenten in Enschede en de ander meer met Zwolle. (Zie ook standaard 8 en 9.)

ArtEZ/de opleiding verzorgt open dagen (fysiek en online⁶), meeloopdagen en proefflessen om potentiële studenten een goed beeld te geven van de opleiding op de beide locaties en het beoogde instroomniveau. Ook verzorgt het ArtEZ Conservatorium op de locaties Arnhem en Zwolle vooropleidingen voor alle studierichtingen. Een aantal studenten die het auditteam sprak, meldden dat zij er na de vooropleiding voor kozen om de studie op de betreffende locatie te vervolgen. Eén student koos daarna voor Enschede vanwege de mogelijkheden met betrekking tot techniek aldaar.

Daarnaast zijn er samenwerkingsverbanden met middelbare scholen, verschillende muziekscholen in de regio en mbo-opleidingen, die onder de noemer ArtEZ Connected hun leerlingen via een eigen traject voorbereiden op de toelating tot het ArtEZ Conservatorium of tot een vooropleiding van het Conservatorium.

▪ **Onderwijs in coronatijd**

Het auditteam heeft vernomen dat er in maart 2020 direct een ArtEZ breed CMT (corona managementteam) is gestart dat de gevolgen zo goed mogelijk in kaart bracht, bijstuurde en advies gaf over de steeds veranderende maatregelen en de gevolgen voor het onderwijs, de studenten, docenten en medewerkers.

---

⁶ online: in de coronatijd noodzakelijk, maar vanwege de meerwaarde nog steeds behorend tot de mogelijkheden

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding ervoor heeft gezorgd dat de studenten zo min mogelijk studievertraging hebben opgelopen. Ze is op beide locaties meteen overgeschakeld op het gebruik van het programma Microsoft Teams en Zoom. Daardoor was het mogelijk om per jaargroep informatie en lesmaterialen uit te wisselen en met videoverbindingen te werken. Alle curriculumonderdelen zijn voortgezet in aangepaste vorm. Door het verzorgen van online lessen, kon het gangbare lesrooster bijna geheel worden voortgezet. Praktijklessen (musiceren in kleinere groepen en praktijklessen methodiek en didactiek) zijn al vrij snel weer fysiek aangeboden in kleinere groepen. Alle toetsen hebben fysiek plaatsgevonden.

Binnen de stages hebben de studenten deelgenomen aan de werkwijze die ook in scholen voor voortgezet en beroepsonderwijs werden gehanteerd: online groepsgewijze lessen. In een aantal gevallen hebben studenten, als alternatief voor de fysieke lessen in de praktijk, digitale tutorials of workshops gemaakt en aangeboden aan de scholen of andere doelgroepen in de praktijk.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding biedt op de beide locaties een gedegen en praktijkgericht programma, dat de studenten de gelegenheid biedt alle beoogde competenties/leerresultaten op het gewenste niveau te ontwikkelen. De opleiding heeft een duidelijke visie op leren. Dit zag het auditteam door het hele curriculum terug.

Het curriculum kent een duidelijke opbouw in vier clusters waarin alle vereiste theorie en praktijk aan bod komt. Met deze clusters zorgt de opleiding ook voor horizontale en verticale samenhang. Er is in alle studiejaren veel ruimte voor het opdoen van praktijkervaring. Het ontwikkelen van een kritisch reflectieve en onderzoekende houding komt door het hele curriculum heen aan bod. Een mooi voorbeeld hiervan is het RAT-project in Zwolle. Er is veel aandacht voor internationale en interculturele aspecten in het onderwijs en het ontwikkelen van kennis en vaardigheden op dit gebied en voor interdisciplinair samenwerken; ook over de opleiding heen.

Het aangeboden programma is heel vol en de studielast is hoog. De docenten besteden wel veel aandacht aan de studeerbaarheid; ook in de herziening van het curriculum. De docenten en de studieloopbaanbegeleiders houden goed vinger aan de pols. De hoge studielast lijkt geen breekpunt te zijn voor studenten om met de studie te stoppen.

De studenten zijn heel tevreden over hun opleiding. Ze vinden het sterk dat de docenten hun talenten zien en vervolgens kijken wat er op dat punt nog uitgehaald kan worden. De studenten wensen nog wel meer keuzemogelijkheden. Dat heeft de aandacht van de opleiding. Ook het ontwikkelen van de zakelijke kant/het ondernemerschap behoeft nog meer aandacht.

Met het Op Maat-traject zorgt de opleiding voor passende aanbod voor studenten die al eerder een studie in muziek of onderwijs hebben afgerond. Het auditteam heeft geconstateerd dat 'Op Maat' daadwerkelijk op maat betekent.

De opleiding hanteert een duidelijke toelatingsprocedure voor zowel de reguliere studenten als de Op Maat-studenten en zorgt voor een goede aansluiting o.a. door het aanbieden van vooropleidingen.

Het auditteam komt alles overwegende tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 2, 3, 4 en 5 voor de opleiding op beide locaties. Het zeer volle programma en de hoge studielast en de aandacht voor ondernemerschap staan dit positieve oordeel niet in de weg.

4.3. Personeel

Standaard 6: Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Toelichting NVAO: De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Het personeelsbeleid draagt daar aan bij. Er is voldoende personeel beschikbaar om de opleiding te verzorgen en de studenten te begeleiden.

Bevindingen

Het auditteam heeft kennisgenomen van de uitgangspunten van het personeelsbeleid dat ArtEZ Conservatorium/de opleiding voert. Daaruit blijkt dat de opleiding streeft naar een evenwichtige en flexibele samenstelling, naar een groep vaste kerndocenten op elke locatie met een grotere aanstelling en daarom heen een beperkte flexibele schil van docenten met een kleine aanstelling of tijdelijk contract en gastdocenten.

De docenten in de kernteams in Zwolle en Enschede borgen de continuïteit van de opleiding en het gekozen onderwijsconcept. Ze zijn expert op het gebied van methodeontwikkeling, ondernemen in de cultuursector, muziektechnologie, kunstenaarschap en/of hebben vakspecifieke expertise om lessen te verzorgen binnen de vier clusters bijvoorbeeld als instrumentalist, theoreticus of onderwijskundige.

Ook verrichten de kerndocenten taken op het gebied van bijvoorbeeld studie-, stage- en afstudeerbegeleiding. Tevens zijn zij actief betrokken bij landelijke ontwikkelingen in de beroepspraktijk.

Een aantal docenten geeft zijn vak op beide locaties.

Alle docenten binnen het kernteam beschikken over een eerstegraads bevoegdheid in combinatie met een master of wetenschappelijke opleiding. Een groot deel van de docenten is actief werkzaam in de beroepspraktijk in verschillende rollen (docent, educator) en type onderwijsinstellingen (primair, voortgezet en speciaal onderwijs).

Het auditteam heeft vernomen dat het kernteam de afgelopen jaren is verjongd door natuurlijk verloop van personeel. Dat gaf de opleiding veel mogelijkheden om te werken aan een nieuw team met andere docentrollen waaronder de docent als coach; passend bij het herziene curriculum en de actuele eisen van het veranderend werkveld. De opleiding heeft met het herziene curriculum de van oudsher strikte scheiding tussen een hoofdvakdocent methodiek, theoriedocent en instrumentale/vocale docent binnen het curriculum minder stringent gemaakt. Zo coachen theoriedocenten de studenten nu bij het componeren en arrangeren van werken voor binnen- en buitenschoolse ensembles, maken zangdocenten deel uit van beoordelingscommissies van muziekproducties en werken de docenten muziekgeschiedenis aan de inpassing van het vak als integraal onderdeel van kunst & cultuur vanuit een bredere kijk op de student als toekomstig CKV docent.

Het auditteam constateert dat er nu een mooi evenwicht in de teams is tussen jongere docenten, docenten op leeftijd en docenten met meer en minder ervaring.

Naast de teams met vaste docenten, beschikt elke locatie over een flexibele schil van docenten en gastdocenten met een kleinere aanstelling of tijdelijk contract. Zij hebben specialistische kennis of vaardigheden en brengen de actualiteit van het werkveld in het onderwijs. Gastdocenten geven daarnaast masterclasses, lezingen of workshops. Ook begeleiden zij producties, projecten of externe opdrachten. De flexibele schil maakt het voor de opleiding mogelijk om succesvol in te spelen op variaties bij de instroom van studenten die binnenkomen (verschillende hoofdinstrumenten, met of minder ervaring in muziek en onderwijs) en in te spelen op vakinhoudelijke ontwikkelingen.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de twee hoofden een belangrijke rol vervullen in de onderlinge afstemming tussen de beide locaties. Er vinden gezamenlijke docentenvergaderingen en studiedagen plaats die leiden tot uitwisseling van kennis en visie op de verschillende vakgebieden. Voorbeelden van een vernieuwd onderwijs zijn de werkplaats muziektheorie (zie standaard 2-5), de ontwikkeling van gezamenlijke projectweken en een nieuwe gezamenlijke visie op de afstudeerwerken van studenten. Daarnaast vinden er docentenvergaderingen, kernteamvergaderingen en sectie- of vakgroepoverleggen op de eigen locatie plaats.

- Professionalisering

Het auditteam heeft geconstateerd dat er binnen ArteEZ breed en binnen de opleiding op de beide locaties aandacht is voor professionalisering van de docenten. Voorbeelden van professionalisering binnen de opleiding Docent Muziek zijn:

- coachend lesgeven
- competentiegericht onderwijs
- didactiek en examinering
- integraal toetsen
- bijscholing studieloopbaanbegeleiders
- deelname aan expertgroepen
- bezoek symposia in binnen- en buitenland
- voorbereiden en geven van masterclasses

Een aantal van deze trainingen en workshops vindt op gezamenlijk niveau bij ArteEZ plaats, bijvoorbeeld rondom didactiek (BDB⁷) en toetsing (BKE⁸), online lesgeven en het ontwikkelen van hybride lesvormen, coachend lesgeven, geïntegreerd toetsen of bijscholing en intervisie voor studieloopbaanbegeleiders. Het ligt in de bedoeling dat alle kerndocenten zich gaan certificeren voor BKE. (Zie ook standaard 10.)

- Tevredenheid studenten

De studenten zijn zeer tevreden over hun docenten (alle scores in de NSE met betrekking tot de docenten zijn boven de 4.0 op een vijfpuntsschaal). De studenten zijn lovend over het hoge niveau van de docenten en over hun kennis van de beroepspraktijk. De docenten hebben veel (praktijk)ervaring die ze de opleiding mee in nemen, aldus de studenten. Zoals al onder standaard 2-5 is beschreven, reiken de docenten de studenten ook voorbeelden aan hoe ze het geleerde in hun eigen praktijk kunnen toepassen. Daarmee zijn ze voorbeeldig voor de studenten. Ze werken veel interactief met de studenten, wat de studenten zeer waarderen. Dat sommige docenten ook zelf muziek uitbrengen, vinden de studenten inspirerend. De studenten die het auditteam sprak, merkten ook op dat de docenten (nu) allemaal op een lijn zitten. De docenten luisteren goed naar opmerkingen van studenten, vragen regelmatig om feedback – ook op hun eigen functioneren – staan daar voor open en nemen indien nodig/gewenst verbetermaatregelen met betrekking tot het programma en hun eigen docentschap. (Zie standaard 9.)

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding wordt op beide locaties verzorgd door vaste, flexibele en gastdocenten die met elkaar beschikken over alle benodigde specifieke expertise om de lessen te kunnen verzorgen en in te kunnen spelen op actuele eisen van het veranderende werkveld met het daartoe herziene curriculum. Er is een mooi evenwicht in de teams tussen jongere docenten, docenten op leeftijd en docenten met meer en minder ervaring. De hoofden en de docenten van het kernteam stemmen regelmatig onderling met elkaar af over de opzet en inhoud van het programma en hebben al een aantal studieonderdelen gezamenlijk doorontwikkeld. De structuur – het hebben van een kernteam – is een sterk punt. Een aantal docenten geeft op beide locaties les.

---

⁷ BDB: Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid

⁸ BKE: Basiskwalificatie Examinering

De opleiding zorgt ook voor voldoende gezamenlijke en individuele professionaliseringsactiviteiten.

De studenten zijn zeer tevreden over de kwaliteit van hun docenten. Ze zijn lovend over het hoge niveau van de docenten en hun kennis van de beroepspraktijk. Ze reiken de studenten ook mooie voorbeelden aan die zij in hun eigen praktijk kunnen toepassen. Daarmee zijn ze voorbeeldig voor de studenten.

Het auditteam is grond van bovenstaande – goede inhoudelijke kwaliteit docenten, evenwichtig samengestelde teams, aandacht voor professionalisering, zeer tevreden studenten - van oordeel dat de opleiding zeker voldoet aan basiskwaliteit. Het oordeel luidt daarom 'voldoet' voor standaard 6 voor de opleiding op beide locaties.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De huisvesting van de opleiding en de voorzieningen passen bij de beoogde leerresultaten en de onderwijsleeromgeving.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Toelichting NVAO: Studenten ontvangen een passende begeleiding (ook in het geval van een functiebeperking). De informatievoorziening van de opleiding is adequaat.

Bevindingen

Huisvesting en materiële voorzieningen

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding op de beide locaties kan beschikken over voldoende tot zeer goed geoutilleerde gebouwen met voldoende tot up-to-date voorzieningen. Uit de documentatie, de gesprekken tijdens de audit en de rondleidingen door de gebouwen, blijkt dat ArtEZ Conservatorium de afgelopen jaren investeringen heeft gedaan op de diverse locaties, waardoor de faciliteiten sterk verbeterd zijn. Zo beschikt de locatie Enschede o.a. over een hi-tech studiocomplex. Deze studio's gebruiken de studenten van de opleiding in samenwerking met studenten van Popacademie en MediaMusic.

De zalen op de locatie hebben een capaciteit van 1200 personen en worden gebruikt voor presentatiemomenten zoals voorspeelavonden en de grote MuziekProductie aan het einde van het jaar, maar ook voor locatie-brede evenementen zoals de gezamenlijke projectweken en de gezamenlijke introductieweek.

De locatie in Zwolle is recent uitgerust met twee drumcabines en een state of the art studio- en controlroom. Voor Zwolle zijn er tevens plannen om een unilocatie voor het Conservatorium, de academie Art & Design en de opleiding Docent Theater te realiseren in de Spoorzone. De locaties zijn zes dagen per week toegankelijk.

Uit evaluaties blijkt dat de studenten de studiefaciliteiten met gemiddeld een 4.12 op een vijfpuntsschaal waarderen. In de gesprekken tijdens de audit vertelden veel studenten dat zij op de open dagen waren 'gevallen' voor de sfeer op de betreffende locatie. Daarbij vond elke student zijn eigen locatie het beste bij hem en zijn persoonlijke voorkeur en ambities passen. Het auditteam vindt het mooi dat er voor elke student 'wat wils' is.

Het Conservatorium/de opleiding noemt zelf als aandachtspunt het slechts ten dele toegankelijk zijn van de gebouwen voor studenten met een fysieke beperking, waardoor niet alle faciliteiten voor deze studenten beschikbaar zijn. Dit vraagt nog forse huisvestinginvesteringen.

Studentbegeleiding

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding ervoor zorgt dat alle studenten met en zonder beperking voldoende en passende begeleiding krijgen bij hun studie.

Elke student krijgt een studieloopbaanbegeleider toegewezen waarmee hij drie keer per jaar een individueel gesprek kan voeren over de studievoortgang, eventuele problemen, keuzevakken, eigen profilering et cetera. In het geval van persoonlijke problematiek verwijst de begeleider de student door naar de studentendecaan.

Voor alle studenten met een studiebeperking geldt dat ArtEZ bij het zoeken naar adequate oplossingen de nadruk legt op de mogelijkheden van de student en niet op zijn beperkingen. Het beleid van ArtEZ biedt ruimte voor extra ondersteuning of aanpassingen waar dit nodig is, mits het niveau van de opleiding gelijk blijft. De studentendecaan of studieloopbaanbegeleider

informeert studenten met een studiebeperking over hun rechten en mogelijkheden. Ook op intranet staat informatie over studeren met een studiebeperking.

Naast de individuele studieloopbaangesprekken biedt de opleiding ook studieloopbaanactiviteiten die binnen studiegroepen plaatsvinden. Tevens kunnen studenten altijd ondersteuning vragen en krijgen van de andere docenten. Zoals al onder standaard 6 is beschreven, biedt ArtEZ scholing aan voor studieloopbaanbegeleiders en houden studieloopbaanbegeleiders binnen het Conservatorium intervisiebijeenkomsten met elkaar. Uit de studentevaluaties blijkt dat de studenten heel tevreden zijn over de studiebegeleiding (gemiddelde score 4,09 op een vijfpuntsschaal).

Tijdens de audit is ook aandacht besteed aan het onderwerp sociale veiligheid. Naar aanleiding van de recente gebeurtenissen in het land en de aandacht hiervoor in de media, is er binnen alle opleidingen van ArtEZ aandacht besteed aan ongewenst gedrag. Uit het studenthoofdstuk behorend bij de ZE blijkt dat de studenten van de opleiding Docent Muziek hun opleiding als heel veilig ervaren. Studenten en docenten gaan op een plezierige manier met elkaar om.

Informatievoorziening

De informatievoorziening is adequaat. De opleiding heeft op beide locaties een eigen elektronische leeromgeving (ELO) waarop onderwijsprogramma's, de toetsvormen en beoordelingsformulieren, reglementen, het OER en de jaarroosters te vinden zijn. Docenten hebben de mogelijkheid om eigen opdrachten en onderwijsleermateriaal ter beschikking te stellen. Studenten kunnen samenwerken binnen digitale werkhoeven.

Daarnaast beschikken de studenten over een roosterapp en een ArtEZ- emailadres. Tevens maken ze gebruik van Whatsappgroepen, Facebook, Instagram en Youtube kanalen. Via de ELO is er ook toegang tot het digitaal studentportfolio (DSP's) van de studenten. Hierop kunnen zij alle uitgewerkte opdrachten inleveren en bewijslast van eigen ontwikkeld leermateriaal plaatsen, evenals persoonlijke reflecties op het onderwijs, persoonlijke groei en competentieontwikkeling.

De gebruiksvriendelijkheid van de ELO vraagt nog aandacht. De komende jaren wil ArtEZ inzetten op een verdergaande digitalisering van haar systemen, zoals het digitaal beoordelen en de inrichting van een Learning Management Systeem (LMS).

Het auditteam heeft vernomen, dat de coronapandemie heeft gezorgd voor een grote sprong voorwaarts op het gebied van digitaal onderwijs. De opleiding onderzoekt nu wat zij digitaal wil behouden, wat fysiek moet en wat hybride kan.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding beschikt op beide locaties over voldoende tot zeer goed geoutilleerde gebouwen met voldoende tot up-to-date voorzieningen. Studenten zijn hierover zeer tevreden.

De opleiding zorgt ervoor dat alle studenten met en zonder beperking voldoende en passende begeleiding krijgen bij hun studie. De studenten zijn heel tevreden over de studiebegeleiding. De informatievoorziening is adequaat.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoet' voor de standaarden 7 en 8 voor de opleiding op beide locaties. De gedeeltelijke toegankelijkheid tot de faciliteiten voor studenten met een fysieke beperking die ArtEZ zelf als aandachtspunt noemt, staan dit positieve oordeel niet in de weg.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Toelichting NVAO: De opleiding organiseert effectieve periodieke feedback die de realisatie van de beoogde leerresultaten ondersteunt. Bij bestaande opleidingen vinden geëigende verbeteringen plaats naar aanleiding van de uitkomsten van de vorige beoordeling. Hierbij worden passende evaluatie- en meetactiviteiten ingezet. De uitkomsten van deze evaluatie vormen aantoonbaar de basis voor ontwikkeling en verbetering. De opleiding legt intern verantwoording af over de bijdrage van de opleiding aan het realiseren van de strategische doelen van de instelling. Kwaliteitszorg verzekert realisatie van de beoogde leerresultaten. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissies, medewerkers, studenten, alumni en het afnemende beroepenveld van de opleiding actief betrokken. De ontwerpprocessen en de erkenning en borging van de kwaliteit van de opleiding zijn in overeenstemming met de ESG. De opleiding publiceert accurate, betrouwbare en voor de doelgroepen goed toegankelijke informatie over de kwaliteit van de opleiding.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding Docent Muziek op beide locaties expliciet en doorlopend aandacht besteedt aan de kwaliteit van het onderwijs, zodat de studenten de beoogde leerresultaten kunnen ontwikkelen en het curriculum aansluit op actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk van de docent Muziek. Daar betrekken de twee directeuren en de twee hoofden van de opleiding de studenten, de docenten, het werkveld en de alumni op verschillende manieren bij. Elk hoofd heeft ruimte om de exacte aanpak zelfstandig te bepalen.

Ook de examencommissie en de afdeling Onderwijs & Kwaliteit van ArtEZ vervullen een belangrijke rol binnen de kwaliteitszorg. De examencommissie borgt en stuurt. De afdeling Onderwijs & Kwaliteit signaleert en geeft gevraagd en ongevraagd advies.

Studenten zijn o.a. betrokken bij de kwaliteit via evaluaties, zoals de jaarlijkse NSE (die veel studenten van de opleiding invullen) en de docent- en module evaluaties. Resultaten van de NSE zijn inzichtelijk en beschikbaar en worden besproken met docenten en studenten, in de opleidingscommissies en benut voor onderwijsverbeteringen.

De opleiding heeft op beide locaties een eigen opleidingscommissie (OC), waarin twee studenten en twee docenten o.a. overleg voeren over het Onderwijs- en toetsplan en het Onderwijs en Examenreglement (OER). Daarnaast houden de hoofden regelmatig jaargroep-gesprekken met alle studenten van een jaargroep.

In Zwolle functioneert naast de OC een Opleiding Docent Muziek-raad (ODM-raad). De ODM-raad bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende jaargroepen (twee per jaargroep) en twee hoofdvakdocenten.

De studenten die het auditteam sprak, lieten weten dat ze zich goed gehoord voelen.

Zoals al onder standaard 6 is beschreven, zijn de docenten via verschillende soorten overleggen betrokken bij de kwaliteit en de opzet van het curriculum, waaronder via docentvergaderingen en vakgroepoverleggen op de eigen locatie en de jaarlijkse gezamenlijke studiedagen met docenten van beide locaties.

Daarnaast vraagt de opleiding ook feedback op het onderwijsprogramma aan docenten van de andere opleidingen Docent Muziek in de vorm van peerreviews in het O2DM. (Zie standaard 1.)

De opleiding vraagt jaarlijks aan alumni om de kunstenmonitor in te vullen. In 2022 heeft de opleiding een alumni-enquête uitgezet.

De opleiding heeft een eigen werkveldcommissie, die bijdraagt aan de bewaking en borging van de kwaliteit van het onderwijs en de relevantie van doelstellingen en onderwijsprogramma's vanuit het perspectief van het werkveld.

Daarnaast worden via de contacten met de stagescholen en de stagementoren middagen de ontwikkelingen in het werkveld de opleiding binnen gebracht. Daarnaast zijn (gast)docenten zelf nog werkzaam in de (internationale) beroepspraktijk van de muziek en docent muziek.

Naar aanleiding van evaluaties en overleggen, neemt de opleiding waar nodig/gewenst verbetermaatregelen. Daarvan trof het auditteam een aantal mooie voorbeelden aan. Op beide locaties is aandacht besteed aan de studiedruk, waarbij er o.a. naar de studiepuntentabel is gekeken en waar nodig aanpassingen zijn gedaan.

Op de locatie Zwolle is de bedoeling en de relevantie van het vak 'Werkplaats Muziekschrijven' beter onder de aandacht van de studenten gebracht en heeft het schrijven van materialen met oog voor diversiteit, verschillende maatschappelijke doelgroepen en ensembles binnen en buiten het onderwijs geleid tot een bijstelling van opdrachten, indeling van het rooster en bezetting van het docententeam. Ook is op verzoek van de studenten de stage verplaatst en krijgen de studenten al eerder in de studie alvast de gelegenheid een klein onderzoekje uit te voeren. Ook vinden er nu meer integrale toetsen plaats.

Op de locatie Enschede is de toetsing van de stage verbeterd door het implementeren van programmatische toetsen. De opleiding stimuleert hiermee het feedback-zoekend gedrag van studenten en beoogt daarmee de leerwaarde van het onderwijs te vergroten. Om studenten meer keuzevrijheid te geven heeft de opleiding sinds 2020 de afstudeerspecialisatie van 15 EC in jaar vier ingevoerd. Ook heeft zij in jaar een tot en met vier in elk semester een keuzevak ingevoerd, waardoor studenten een keuze kunnen maken voor vakken die niet in het standaard aanbod van de opleiding zitten.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding besteedt expliciet en doorlopend aandacht aan de kwaliteit van het onderwijs zodat de studenten de beoogde leerresultaten kunnen ontwikkelen en het curriculum aansluit op actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk van de docent Muziek. Daar betrekken de twee directeurs en de hoofden van de opleiding de studenten, de docenten, het werkveld en de alumni op verschillende manieren actief bij. Ook de examencommissie en de afdeling Onderwijs & Kwaliteit van ArtEZ vervullen hierin een belangrijke rol.

Naar aanleiding van evaluaties en overleggen, neemt de opleiding op de beide locaties waar nodig/gewenst verbetermaatregelen. Daarvan trof het auditteam een aantal mooie voorbeelden aan, zoals aanpassingen aan de studiepuntentabel en verbetering van de toetsing op beide locaties, het invoeren van keuzevakken in Enschede en het bijstellen van opdrachten voor Werkplaats muziekschrijven op de locatie Zwolle.

Het auditteam is positief over de borging van de kwaliteit, het betrekken van alle gremia daarbij en het op grond van evaluaties aantoonbaar nemen van verbetermaatregelen. Het auditteam komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 9 voor de opleiding op beide locaties.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De examencommissie oefent haar wettelijke bevoegdheid uit. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditteam heeft kennisgenomen van het toetsbeleid dat ArtEZ in 2017 heeft vastgesteld. Hierin focust de hogeschool niet alleen op de inhoudelijke kwaliteit van de toetsen en het curriculum, maar gaat zij ook in op de toetsorganisatie en de toetsdeskundigheid. Elke opleiding/studierichting stelt een Onderwijs- en Toetsplan op en jaarlijks een toetsprogramma, als bijlage bij de Onderwijs- en Examenregeling (OER).

Het toetsplan voor de opleiding Docent Muziek betreft een gezamenlijk plan voor beide locaties. Dit heeft de opleiding vervolgens uitgewerkt in een toetsprogramma voor Enschede en een toetsprogramma voor Zwolle en een toetsprogramma Op Maat.

Uit het toetsplan blijkt dat de opleiding zowel formatief als summatief beoordelen inzet. Door alle studiejaar heen zorgen de docenten voor formatieve feedbackgesprekken, waarbij ze (en de medestudenten) de student feedback, feedup en feedforward geven over zijn prestaties. Docenten schrijven ook feedback bij de beoordelingen op de beoordelingsformulieren. Het auditteam zag daarvan mooie voorbeelden. Na een mondeling tentamen/examen is er altijd een kort moment voor toelichting. Het auditteam is te spreken over de formatieve insteek die ervoor zorgt dat de student zich continue kan (door)ontwikkelen.

Summatieve toetsen vinden plaats als afsluiting van een vak. In het begin van de studie zijn er ook een aantal relatief kleine toetsen waarin specifieke kennis en vaardigheden worden getoetst. In de loop van de opleiding worden de toetsen complexer en neemt de opleiding meer integrale toetsen af, waarin ze de studenten vraagt om bredere kennis en vaardigheden en bewijzen van (alle) competenties in samenhang. Ook wordt de context van de toetsen complexer, door te veranderen van een gecontroleerde toetsomgeving (binnen de opleiding) naar een authentieke situatie in het werkveld. Voorbeelden hiervan zijn de muziekproductie in jaar 4 en de eindstage.

Ten tijde van de audit dacht de opleiding na over verdere flexibilisering in de toetsen en over leerwegaafhankelijk toetsen passend bij de persoonlijke leerweg van de student. Binnen de Op Maat-trajecten is er al sprake van (meer) flexibiliteit door de mogelijkheid om te versnellen of te vertragen.

De opleiding zorgt ook voor een variatie in toetsvormen, zodat ze op verschillende manieren de competenties kan toetsen. Vormen van toetsen zijn: (hoofdvak/stage)opdracht, presentatie, reflectieverslag, mondelinge en schriftelijke tentamens, praktisch individueel tentamen, portfolio-opdracht, openbare uitvoering, afstudeeropdracht.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding er op verschillende manieren voor zorgt dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt. Voorbeelden hiervan zijn:

- de opleiding heeft voor beide locaties de competenties op detailniveau uitgewerkt in de leerplanbladen/modulebeschrijvingen. Per studieonderdeel (vak, project) is daarin aangegeven wat de doelstellingen, de werkwijze, leermiddelen, competenties en toetsvormen zijn. De competentiematrix en de leerplanbladen/modulebeschrijvingen zijn door docenten en studenten in te zien op de Elektronische Leeromgeving (ELO).

- bij groepswork wordt elke student (ook) individueel beoordeeld.
- in het toetsprogramma zijn per locatie voor alle vakonderdelen van het curriculum de formatieve en summatieve toetsingen aangegeven evenals de toetsperiode, herkansing en weging van de criteria.
- alle beoordelaars hebben een BKE-certificaat (of een vergelijkbare kwalificatie). De opleiding heeft voldoende medewerkers (hoofd en docenten/examinatoren) met een BKE-certificaat om het niveau van de toetsplannen en toetsen te kunnen borgen en als voorzitter op te treden van beoordelingscommissies. Beoordelaars worden benoemd door de examencommissie.
- bij de beoordelingen zijn vertegenwoordigers vanuit het werkveld betrokken.

In de NSE waarderen studenten de kwaliteit van toetsing en beoordeling met 3,79. De opleiding ziet zelf als aandachtspunt de duidelijkheid van de beoordelingscriteria. Die waarderen de studenten in de NSE met een 3,52 terwijl de opleiding streeft naar een score 4. Hieraan gaat zij via professionalisering en overleggen binnen docententeams verder aan werken.

Het auditteam heeft ook zelf een steekproef genomen van verschillende toetsen en acht deze passend bij het vak/project en de competenties die hierin getoetst en beoordeeld worden. Het auditteam heeft tevens gekeken naar de kwaliteit van de feedback die de examinatoren hebben gegeven, daar de opleiding dit als een cruciaal element benoemt voor de ontwikkeling van de studenten. Het auditteam was hierover te spreken. Het geeft de student voldoende houvast voor volgende te nemen stappen.

Examencommissie

Het auditteam heeft een goed functionerende examencommissie aangetroffen, die duidelijk in control is. ArtEZ kent voor de hele hogeschool een centrale examencommissie en daarnaast drie kamers voor i) het Conservatorium, ii) Art & Design en iii) Theater & Dans. Het ligt in de bedoeling dat er een aparte (vierde) kamer komt voor alle masteropleidingen van ArtEZ.

De voorzitters van de kamers hebben zitting in de centrale examencommissie. Er is een duidelijke rolverdeling waar de centrale commissie voor verantwoordelijk is en waar de kamers. De lijnen tussen de commissies zijn kort, zo is tijdens de audit gebleken.

Op basis van de documentatie – de jaarverslagen van de examencommissie – en het gesprek tijdens de audit heeft het auditteam geconstateerd dat de commissie proactief en reactief te werk gaat bij het bewaken van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen en het borgen van het gerealiseerde niveau. Zo vraagt de commissie bijvoorbeeld jaarlijks alle OER-en op, controleert ze alle toetsprogramma's in combinatie met de competenties en de inhoud die eronder ligt en wijst ze de examinatoren aan. Waar nodig grijpt de examencommissie in, vraagt ze bijvoorbeeld om een verbeterplan voor het toetsprogramma of trekt ze een aanwijzing in. Uit de jaarverslagen blijkt dat dit laatste bij het Conservatorium niet aan de orde is geweest. Bij de hoofden van de opleidingen/studierichtingen houdt de commissie vinger aan de pols of de betreffende opleiding/studierichting daadwerkelijk verbetermaatregelen treft.

Ook stuurt de examencommissie actief op scholing van docenten. In samenspraak met het College van Bestuur van ArtEZ initieert de examencommissie BKE/SKE⁹/BDB scholing voor vaste docenten. Tevens zorgen de commissieleden voor eigen professionalisering.

Tijdens de coronapandemie was de examencommissie nauw betrokken bij (de goedkeuring van) alternatieve opdrachten en werkvormen. De examencommissie heeft daartoe een zogenaamde 'uitzonderingsnotitie' opgesteld, zodat er voor de studenten snel duidelijkheid was met betrekking tot hun rechtspositie in relatie tot de voortgang van hun studie in tijden van corona. In september 2021 is van deze notitie een tweede aangepaste versie opgesteld.

Het auditteam is zeer te spreken over de kwaliteitsborging door de examencommissie.

Toetsing in coronatijd

Het auditteam heeft vernomen dat alle toetsen fysiek hebben plaatsgevonden. Alleen de muziekproducties in het vierde jaar zijn veelal 'omgebogen' tot digitale presentaties, waarbij

---

⁹ SKE: Senior Kwalificatie Examinering

studenten samen of met hulp van specialisten op digitaal gebied thuis, in het theater of in studio's hebben samengewerkt. Dat gold ook voor de onderzoekpresentaties.

Afstuderen

De studenten sluiten het laatste studiejaar af met een profiel-/specialisatiestage, een onderzoeksstage en een muziekproductie. In deze afstudeeronderdelen tonen de studenten de realisatie van alle competenties integraal aan.

- *onderzoek*: Ten behoeve van de ontwikkeling van een afstudeerproduct verrichten de studenten zelfstandig een onderzoek naar een (muziek)educatief onderwerp dat een relatie heeft met het werkveld van de opleiding Docent Muziek. Als afstudeerproduct maakt de student een keuze uit een aantal vormen: een scriptie, een essay of artikelenserie, (digitaal) educatief materiaal, een eigen educatief ondernemingsplan of een artistiek educatief product. Ter afronding presenteert de student zijn onderzoek aan vakgenoten, medestudenten en genodigden waarbij ook discussies worden gehouden. Aansluitend volgt een eindgesprek met de commissie.
- *profiel-/specialisatiestage*: Deze geeft de student zelf vorm en kan plaatsvinden binnen het hele spectrum van het muziek- en kunst-educatieve werkterrein van de afgestudeerde docent muziek, zowel binnen als buiten het onderwijs. De studenten formuleren zelf een voorstel en maken, na overleg met hun coaches, een persoonlijke keuze op basis van hun interesse en persoonlijke leerroute (te ontwikkelen competentiegebieden). Vaak integreren de studenten de profielstage met de onderzoeksstage.
- *muziekproductie*: Bij de muziekproductie (bege)leidt de student in een relevante werksituatie zelfstandig een zelf ontworpen onderwijskundig en artistiek proces tot een muziekproductie.

In Enschede is dit een gezamenlijke productie waar alle studenten van de opleiding van deze locatie in participeren. Studenten in jaar 4 ontwikkelen de productie van A tot Z (organisatorisch, artistiek en zakelijk), studenten uit jaar 1, 2 & 3 zijn mede-uitvoerenden. De muziekproductie wordt jaarlijks bezocht door ruim 1500 leerlingen uit het Voortgezet Onderwijs. Het eindproduct wordt beoordeeld door een commissie van 4 personen. Studenten krijgen hiervoor een groeps cijfer. Het proces wordt op individueel niveau door medestudenten en coaches beoordeeld.

De student in Zwolle werkt in principe zelfstandig (binnen of buiten het conservatorium) met of voor een eigen gekozen doelgroep aan de Muziekproductie. Hij mag ook met meerdere studenten, ook van andere docentenopleidingen binnen de kunstvakken, aan deze productie werken.

Weging en Oordeel: voldoet

ArtEZ/de hogeschool heeft een duidelijk toetsbeleid op basis waarvan de opleiding een eigen gezamenlijk toetsplan en toetsprogramma voor Enschede, voor Zwolle en Op Maat heeft opgesteld. De opleiding zorgt ervoor dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze plaatsvindt. Het auditteam is te spreken over de formatieve insteek met mooie voorbeelden van (peer) feedback, feedup en feedforward die ervoor zorgt dat de student zich continue kan (door)ontwikkelen.

De opleiding heeft een passend afstudeerprogramma waarin zij op een adequate manier aan de hand van verschillende onderdelen toetst of de studenten de beoogde competenties hebben bereikt.

De studenten zijn tevreden over het toetsen en beoordelen.

De examencommissie vervult een stevige zowel proactieve als reactieve rol in de borging van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen binnen elke studierichting. Daarover was het auditteam heel positief.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat de opleiding basiskwaliteit aantoont. Het auditteam komt daarom tot het oordeel 'voldoet' voor deze standaard voor de opleiding op beide locaties.

4.7. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren

Uit de documentatie is gebleken dat de alumni van ArtEZ Conservatorium steeds vaker in Oost-Nederland blijven werken. Het onderwijs op het Conservatorium geeft zo mede vorm aan de ontwikkelingen in het werkveld en vice versa, waardoor ze een knooppunt, een muziekhub, in het muzikale ecosysteem van Oost-Nederland vormt.

Uit de alumni-enquête uit 2021 is gebleken dat 81% van afgestudeerden van de locatie Enschede en 58% van de afgestudeerden van de locatie Zwolle werkzaamheden verricht binnen het vakgebied, soms in loondienst soms in combinatie met werkzaamheden als ZZP'er en/of volledig als ZZP'er. Heel vaak hebben de alumni een hybride baan en werken ze als docent in het onderwijs (in het po, vo, mbo of hbo) en/of op een muziekschool, leiden ze een koor of orkest, arrangeren of componeren ze muziek en/of treden ze op als uitvoerend musicus.

De alumni waren over het algemeen tevreden over de opleiding en vonden de opleiding voldoende tot zeer actueel en beroepsgericht. Nagenoeg alle alumni noemden nog aspecten die zij hadden gemist, waaronder aandacht voor mentoraat op de school, aandacht voor doelgroepen als vmbo en peuters, skills om individueel les te geven. Ook noemden zij les krijgen in opname- en studiowerk en meer les op verschillende instrumenten. Daarnaast vonden veel alumni de zakelijke kant (zzp/musiconomie) onderbelicht tijdens de opleiding. Dit zijn zaken waar respondenten pas achter komen wanneer ze beginnen met het docentschap.

Van de afgestudeerden die in 2021 de enquête invulde, is 40% (Enschede)/ 21% (Zwolle) verder gegaan met een vervolgstudie, waaronder een master Kunsteducatie, een Master of Music, een pre-master en master Muziektherapie, een internationale master Artist Educator, een pre-master Muziekwetenschappen, een pre-master Onderwijswetenschappen, een master Pedagogiek, een pre-master Pedagogische Wetenschappen. Het auditteam concludeert op basis hiervan dat de studenten met een afgeronde opleiding Docent Muziek toegang krijgen tot een breed spectrum aan vervolgopleidingen, zowel in het hbo als in het wo.

Eigen oordeel auditteam over het gerealiseerde niveau

Het auditteam bestudeerde van 15 studenten die sinds juni 2020 afstudeerden eindwerk, naar rato verdeeld over de twee locaties.

Het auditteam is van oordeel dat alle studenten van beide locaties in de verschillende eindwerken (onderzoeksverslagen en muziekproducties) hebben aangetoond dat zij kunnen denken en handelen als startbekwaam docent Muziek. Alle studenten hebben terecht hun diploma gekregen.

De onderzoeken die de studenten hadden uitgevoerd, waren relevant voor de beroepspraktijk en leverde veelal een concreet en bruikbaar product op voor de student zelf, voor andere (muziek)docenten en/of voor de school/instelling. Voorbeelden hiervan waren het inzetten van video's in het vmbo om aan te sluiten bij de leerstrategie van leerlingen en zo hun motivatie te verhogen, een lessenserie voor groepsleerkrachten in het po, een model voor scholen die overwegen om het examenvak muziek in de school in te voeren.

Het auditteam vond het ene onderzoek wel inhoudelijk sterker, beter opgebouwd en inzichtelijker dan het andere. Sommige onderzoeken vond het auditteam wat oppervlakkig. Het auditteam zag ook verschil in de kwaliteit van het literatuuronderzoek en de theoretische

onderbouwing. Die had bij een aantal studenten steviger mogen zijn i.c. meer kwalitatieve diepgang mogen hebben. Het auditteam zag dat ook terug in de gegeven beoordelingen voor de onderzoeken en de door de examinatoren gegeven feedback. Die zijn in lijn met bovenstaande bevindingen. Het auditteam beoordeelde alle onderzoeksverslagen wel als voldoende en kon zich grotendeels vinden in de beoordelingen en de feedback die de docenten/examinatoren hadden gegeven, waarbij de beoordelingen varieerden van een cijfer 6 tot een cijfer 9.

In het onderzoek en de muziekproductie zag het auditteam de eigen profilering van de studenten duidelijk terug.

Het auditteam bekeek ook een online-compilatie van verschillende muziekproducties van de studenten van beide locaties. De studenten hebben hierin o.a. aangetoond dat zij in staat zijn om i) met en voor een (doel)groep een boeiende muzikale voorstelling van een goed niveau te creëren en op de 'planken te zetten' en ii) de volledige organisatie die bij een dergelijke productie komt kijken tot een goed einde te kunnen brengen. Het auditteam mocht op de auditdag zelf een deel van de productie van studenten uit Enschede meebeleven en was hiervan zeer onder de indruk. Ook de uitvoering van een ensemblestuk door een groep studenten van de locatie Zwolle liet horen/zien dat de studenten in staat zijn zelf muziek te componeren en te arrangeren voor een groep musici en dat met veel enthousiasme en op een goed niveau voor een docent muziek met elkaar ten gehore te kunnen brengen.

Weging en Oordeel: voldoet

De studenten hebben in hun verschillende eindwerken aangetoond dat zij kunnen denken en handelen als startbekwaam docent muziek. De onderzoeken waren relevant voor de beroepspraktijk en leverden veelal een concreet en bruikbaar product op. Het ene onderzoek was wel inhoudelijk sterker, beter opgebouwd en inzichtelijker dan het andere. Het literatuuronderzoek en de theoretische onderbouwing had bij een aantal studenten steviger mogen zijn. Het auditteam beoordeelde alle onderzoeksverslagen wel als voldoende en kon zich grotendeels vinden in de beoordelingen en de feedback die de docenten/examinatoren hadden gegeven.

De muziekproducties tonen aan dat de studenten in staat zijn om een boeiende muzikale voorstelling van een goed niveau te realiseren. In het onderzoek en de muziekproductie zag het auditteam de eigen profilering van de studenten duidelijk terug.

Dat de afgestudeerden het beoogde niveau hebben behaald blijkt ook uit de wijze waarop zij landen in het werkveld of doorstuderend aan een relevante vervolgopleiding op (pré)masterniveau.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 11 voor de opleiding op beide locaties.

6. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De zeer betrokken docenten op beide locaties zorgen er met elkaar voor dat de studenten goed worden toegerust voor hun toekomstige in verandering zijnde beroepspraktijk. De studenten zijn zeer tevreden over hun docenten en over het praktijkgerichte en samenhangende curriculum.

Het auditteam beoordeelde alle standaarden voor de opleiding als 'voldoet' en komt op basis hiervan tot het eindoordeel 'positief' voor de opleiding op beide locaties.

7. AANBEVELINGEN

- Uit de alumni-enquête uit 2021 blijkt dat de aandacht voor de zakelijke kant groter mag zijn/worden. Het auditteam raadt de opleiding aan te rade te gaan bij de studierichtingen MediaMusic en de Popacademie van de opleiding Muziek op de locatie Enschede die veel activiteiten ontplooiën voor en met studenten op dit gebied. De opleiding zou veel met en van deze studierichtingen kunnen leren.
- Onderzoek of er ook voor de reguliere studenten (meer) ruimte is voor flexibele routes, bijvoorbeeld voor studenten die al meer weten van muziektheorie.
- Blijf de hoge studielast goed monitoren.

BIJLAGE I   Scoretabel

Scoretabel paneloordelen ArtEZ University of the Arts hbo- bacheloropleiding Docent Muziek voltijd Zwolle en Enschede	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde leerresultaten	
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	voldoet
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	voldoet
Standaard 3. Inhoud programma	voldoet
Standaard 4. Vormgeving programma	voldoet
Standaard 5. Aansluiting programma	voldoet
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	voldoet
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	voldoet
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	voldoet
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	voldoet
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	voldoet
Gerealiseerde leerresultaten	
Standaard 11. Leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Muziek, Docent Muziek, Muziektherapie en hbo-masteropleiding Music Therapy – ArtEZ University of the Arts

Auditdata: do 12 mei, ma 16 en di 17 mei 2022

Visitatiecommissie:

Kernpanel: Mevr. Drs. J.E.J. Rutten (voorzitter), Mevr. M. Loeven (lid), Mevr. S.I. Nijsten (studentlid), Mevr. G.C. Versluis (secretaris);

Vakpanel: 1 expert per dagdeel. Dhr. B. Suèr (Ba Muziek), Dhr. E.D. Bogers (Opl. Docent Muziek), Prof. Dr. J. de Backer (Ba en Ma Muziektherapie).

Dag 1 – donderdag 12 mei 2022 Utrechtsestraat 85 Arnhem (lokaal K4.03)

generiek + B Muziek (Jazz & Pop A + Muziektheater)

8:15 - 9:00 u	Intern beraad kernpanel + vakpanellid Dhr. B. Suèr
9:00 - 9:45 u	Directie ¹⁰ (voertaal Nederlands)
Pauze	
10:00 - 11:30 u	Hoofden Muziek, Docent Muziek, Muziektherapie (voertaal Nederlands)
Pauze	
11:45 - 12:30 u	Examencommissie
12:30 - 13:30 u	Lunch + intern beraad kernpanel met vakpanellid Dhr. B. Suèr
13:30 - 14:30 u	Docenten Jazz & Pop A + Muziektheater (voertaal Nederlands)
Pauze	
14:45 - 15:30 u	Studenten Jazz & Pop A (voertaal Engels)
15:30 - 16:15 u	Studenten Muziektheater (voertaal Nederlands)
16:15 - 16:45 u	Showcase J&P A / Muziektheater in Concertzaal
16:45 - 17:45 u	Werkveld + alumni Bachelor Muziek (breed) (voertaal Nederlands)
17:45 - 18:15 u	Terugkoppelingsberaad kernpanel met vakpanellid Dhr. B. Suèr

¹⁰ In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

Audit ArtEZ Bachelor Muziek, Docent Muziek, Bachelor en Master Muziektherapie

Dag 2 – maandag 16 mei 2022 Van Essengarde 10 Enschede (lokaal 1.15)

B Muziek (Popacademie + MediaMusic) + B + M Muziektherapie

8:30 – 9:00 u	Intern beraad kernpanel met vakpanellid Dhr. B. Suèr
9:00 – 10:00 u	Gesprek docenten Popacademie + MediaMusic (voertaal Nederlands)
Pauze	
10:15 – 11:15 u	Gesprek studenten Popacademie + MediaMusic (voertaal Nederlands)
11:15 - 11:45 u	Showcase Popacademie / MediaMusic in studio's
11:45 - 12:45 u	Lunch + terugkoppeling kernpanel met vakpanellid Dhr. B. Suèr + intern beraad kernpanel met vakpanellid Prof. Dr. J. de Backer
12:45 - 13:45u	Docenten Muziektherapie (B+M) (incl. bijzonder kenmerk) (voertaal Nederlands)
Pauze	
14:00 - 14:45 u	Studenten + alumni Muziektherapie (B) (voertaal Nederlands)
14:45 - 15:30 u	Studenten + alumni Muziektherapie (M) (voertaal Engels)
15:30 - 16:00 u	Showcase Muziektherapie
16:00 - 16:45 u	Werkveld Muziektherapie (B+M) (voertaal Nederlands /Engels)
16:45 - 17:15 u	Terugkoppelingsberaad kernpanel met vakpanellid Prof. Dr. J. de Backer

Audit ArtEZ Bachelor Muziek, Docent Muziek, Bachelor en Master Muziektherapie

Dag 3 – dinsdag 17 mei 2022 Aan de Stadsmuur 88 Zwolle (2.16/2.17)

B Muziek (Klassiek, Jazz & Pop Zwolle) + B Docent Muziek Zwolle/Enschede

voertaal Nederlands

8:30 - 9:00 u	Intern beraad kernpanel met vakpanellid Dhr. B. Suèr
9:00 - 10:00 u	Gesprek studenten Klassiek, Jazz & Pop Z
Pauze	
10:15 - 11:15 u	Gesprek docenten Klassiek, Jazz & Pop Z
11:15 - 11:45 u	Showcase Klassiek, Jazz & Pop Z
11:45 - 12:45 u	Lunch + terugkoppeling kernpanel met Dhr. B. Suèr + intern beraad kernpanel met vakpanellid Dhr. E.D. Bogers
12:45 - 13:45 u	Docenten Docent Muziek E/Z
Pauze	
14:00 - 15:00 u	Studenten Docent Muziek E/Z
15:00 - 15:30 u	Showcase Docent Muziek Reulandzaal
15:30 - 16:15 u	Werkveld + alumni Docent Muziek E/Z
16:15 - 16:45 u	Terugkoppelingsberaad kernpanel met vakpanellid Dhr. E.D. Bogers
16:45 - 17:15 u	Terugkoppelingsberaad kernpanel
17:30 - 18:00 u	Algehele Terugkoppeling 3 dagen in Reulandzaal

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijdopleiding(en) is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van september 2018.

Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding verstrekte documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleiding.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en AeQui gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit Hobéon en door de inzet van getrainde voorzitters.

open spreekuur

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel.

Het auditteam ontving geen reacties.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien standaard 1 voldoet en maximaal vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert (zie aanvullende beslisregels voorwaarden).

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoort/scoren;
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort;
- een tot vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- zes of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III   Lijst geraadpleegde documenten

ArtEZ generiek:

- Instellingsplan
- Kwaliteitszorgplan
- Professionaliseringsplan
- ArtEZ Toetsbeleid
- Jaarverslag Examencommissie

Opleiding Docent Muziek:

- Zelfevaluatierapport opleiding
- Opleidingsprofiel
- Competentiematrix
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van studiepunten, leerlijnen, vakbeschrijvingen
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* recente eindwerken
- Toetsplan
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen)
- NSE 2021
- Alumni enquête 2021
- Verslagen van commissies (opleidingscommissie, werkveldcommissie)

Het auditpanel heeft van 15 studenten de eindwerken bestudeerd. Om redenen van privacy zijn de namen van de afgestudeerden, hun studentnummers evenals de titels van de eindwerken hier weggelaten maar uiteraard wel bekend bij de secretaris van het auditteam, en daar eventueel op te vragen.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 14 maart 2022 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Docent Muziek van ArtEZ University of the Arts, onder het nummer PA 1101.

Naam visitatiegroep:	HBO Docent Muziek
----------------------	-------------------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit adviesrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijvingen
Kernpanel:	
Drs. J.E.J. Rutten (voorzitter)	Zelfstandig adviseur, verkenner, kwartiermaker, bestuurder en toezichhouder bij Kwaliteit voor Onderwijs en gecertificeerd lead auditor.
M.D. Loeven BA (lid kernpanel)	Directeur-bestuurder Bimhuis Amsterdam.
S.I. Nijsten (studentlid kernpanel)	Student Fontys Academie voor muzikeducatie, Bacheloropleiding Docent Muziek.
Vakpanel:	
E.D. Bogers (vakpanellid Docent Muziek)	Docent aan de opleiding Docent Muziek van het Koninklijk Conservatorium Den Haag, freelance popmusicus en lid van de vaststellingscommissie kunst algemeen havo/vwo; College van Examens. Tot 2018 vakleerkracht Muziek in het vo en buitenschoolse werkveld.

G.C. Versluis	Senior-adviseur Hobéon. Gecertificeerd secretaris sinds 2010
---------------	--

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Hobéon

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
+31 (0)70 30 66 800
info@hobeon.nl
www.hobeon.nl